NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

HARCMISTRZ

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Nr 12. WARSZAWA Grudzień 1926 r.

Prenumerata na kw. IV 1926 r. wynosi zł 3.50 wraz z przesyłką pocztową. Numer pojedyńczy zł 1.20. Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. Nr 536.

„Harcmistrz" wychodzi 1-go każdego miesiąca. Redakcja „Harcmistrza" prosi o przysyłanie artykułów, wzmianek sprawozdawczych, opisów gier i ćwiczeń, sprawozdań z książek i t. d. Numer zamykamy 15 poprzedniego miesiąca.

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO: Składka członka wspierającego 6 złotych rocznie lub więcej według deklaracji.

Składka członka czynnego i przodownika: 6 złotych rocznie. Składka instytucyj — członka współdziałającego conajmniej 20 zł według deklaracji.

Wpisowe na rzecz związku Drużyny i K. St. H. 5 zł; K. P. H. 10 zł; członkowie czynni i przodownicy 2 zł.

Pogłówne młodzieży na rzecz Związku 50 gr rocznie.
Wpłacać na konto P. K. O. 1550.

Pozyskujcie członków współdziałających.
Termin wpłacania opłat zaległych przed Walnym Zjazdem upływa 15 marca.

Organem Z. H. P. do spraw wychowania fizycznego jest kwartalnik „Wychowanie Fizyczne". Redaktor Prof. Dr. E. Piasecki, Poznań 3. Studjum wychowania Fiz. Ogród Botaniczny rocznie 10 złotych.

OD REDAKCJI

Następnym numerem rozpoczynamy dziesiąty rocznik „Harcmistrza". Wielka to dla nas uroczystość i wielka dla wszystkich chyba pracowników harcerskich otucha, że mimo trudności wydawnictwo utrzymało się, a jak świadczą głosy naszych Przyjaciół — przynosi pożytek i rozwija się.

Pragnąc uzyskać rady i opinje szerokiego grona starszyzny i przyjaciół harcerstwa, ogłosiliśmy w numerze listopadowym ankietę. Do opracowania jej przystąpimy 10 grudnia — kto zatem jeszcze nie zdążył napisać swych uwag, niech uczyni to w tym terminie.

Zależy nam na zwiększeniu ilości stałych współpracowników i korespondentów pisma. Rozważamy sprawę utworzenia z nich Komitetu Redakcyjnego, z stałym podziałem pracy.

Od 1 stycznia wprowadzimy pewne zmiany techniczne, które — nie powiększając kosztów wydawnictwa — dadzą możność powiększenia nieco ilości drukowanego materjału. Zamierzamy wydawać kwartalny dodatek ilustracyjny.

Naszym stałym prenumeratorom będziemy mogli zapewne bez żadnej dopłaty przesyłać kwartalnik wydawany przez Biuro Skautów Słowiańskich.

Prosimy o poparcie i rozpowszechnianie „Harcmistrza"

Kalendarzyk na grudzień 1926 r.

Drużynowy.

1) Czas zorganizować K. P. H. o ile dotąd nie było.

2) Na 5.XII wysłać raport miesięczny do K. Ch.

3) Uregulować wszystkie zaległości za r. 1926 (składki, dziesięcina, wpisowe).

4) Pomyśleć o programie pracy na rok 1927.

5) Przygotować raport roczny na 5.I.1927 r.

6) Zgłosić się na kurs korespondencyjny G. K. M. (W. U. N. 11, rok 1926).

7) Nadesłać do G. K. M. przez K. Ch. część rap. rocznego „Załącznik L. 1 Rejestracja drużyny (druk 4a)" w dn. 15.XII. Wypełnić sumiennie i czytelnie.

8) Urządzić imprezę dochodową; dochód na wycieczkę krajoznawczą.

9) Urządzić w okr. św. Bożego Narodzenia wycieczkę krajoznawczą.

10) Okres zimowy — przeprowadzić kurs dla zastępowych.

11) Uruchomienie warsztatu (najłatw. introligatorski), przygotowanie starszych harcerzy do sprawności.

Instruktorzy i inni ważni.

1) Zapłacić resztę składki za 1926 r. (konto P. K. O. 1550).

2) Wziąć udział w konkursie na strój i odznaki Wilcząt, termin nadesł. do G. K. M. — 1.XII.26 (W. U. N. 9 z 1926 r.).

3) Kom. Chor. — nadesłać opinję w spr. Zlotu Narodowego — term. 5.I.27.

Większe uroczystości i obchody w drużynie:

29.XI, ewent. 4 lub 5.XII zb. drużyny, gawęda (wzgl. referat) o powstaniu listopadowem. Literatura: Barzykowski St. Hist. powst. listopadowego (5 tomów!). Mochnacki: Powstanie narodu polskiego w r. 1830 i 31. Sokołowski — Dzieje powstania listopadowego. Artur Śliwiński — Powstanie listopadowe (krótka, popularna ks.). Wypożyczyć przezrocza!

24.XII — opłatek w drużynie, zaprosić K. P. H., kapelana drużyny.

25.XII lub 26.XII — choinka w drużynie, gry ruchowe.

Na choinkę zaprosić dzieci z poza Harcerstwa np. ze szkoły powszechnej. Z przyjemnością połączyć propagandę na rzecz drużyny, pozyskać nowych członków.

Em
„Trzynastak" z Warszawy.

KRONIKA

Z Głównej Kwatery M.

Wydział organizacyjny, dh Giertych wizytował Łuck, Kowel, Równo, Krzemieniec Chorągwi Wołyńskiej, dh Trzpil wziął udział w odprawie drużynowych Chorągwi Brzeskiej w Kobryniu i wizytował drużyny Kobrynia i Brześcia. Dh Wyrzykowski i dh A. Czapliński wzięli udział w odprawie drużynowych w Białymstoku.

Powołano wizytatorów stałych i łączników szeregu komend Chorągwi.

Sprawy programowe. Przedyskutowano programy dotyczące organizacji drużyn morskich i żeglarskich oraz związane z tem sprawy referatu dr. m. Zestawiono i omówiono opinje K. Ch. w sprawie zawodów związkowych i w sprawie stopni instruktorskich.

Stanica. Opracowano i przedstawiono odnośnej komisji Naczelnictwa szkic zawierający dane „co powinno być w Stanicy według G. K.

Wydz. osobowy. Postanowiono opracować statystykę pracy przodowników i podharcm. w drużynach, a w innych instytucjach.

KRONIKA P. W.

Na list okólny G.K.M. L. 13 w sprawie harcerskich oddziałów p. w. odpowiedziało 15-cie chorągwi. Nie odpowiedziały Białystok, Brześć i Łódź.

Z odpowiedzi dowiadujemy się, że we wszystkich chorągwiach harcerze ćwiczą w hufcach szkolnych, a w 7-miu chor: zorganizowane są harcerskie oddziały p. w., liczące od 12-tu do 110-ciu harcerzy. Komendantami oddziałów są harcerze. Ćwiczenia prowadzą przeważnie instruktorzy wojskowi, lecz są również takie oddziały, gdzie instruktorami są harcerze, którzy odbyli już służbę wojskową.

Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela:

L. p.	Chorągiew	Ilość harcerskich oddziałów P. W.	Ilość środowisk	Ogólna ilość ćwiczących harcerzy	Młodzież rzemieślnicza	Studenci	Uczniowie i inni
1	Katowice . . .	4	4	134	66	—	68
2	Kraków *) . . .	5	5	94	—	—	94
3	Lublin	1	1	45	45	—	—
4	Lwów	5	4	311	—	70	241
5	Sosnowiec . .	5	5	131	131	—	—
6	Wilno	1	1	37	—	—	37
7	Włocławek . .	2	2	55	26	—	29
	Razem . .	23	22	807	268	70	469

W innych chorągwiach trwają prace przygotowawcze nad organizacją podobnych oddziałów.

Przypuszczamy, że niedługo w harcerskich oddziałach p. w. będziemy mogli zobaczyć również harcerzy z **drużyn wiejskich.**

*) Dane z 3-ch środowisk.

HARCMISTRZ

MIESIĘCZNIK STARSZYZNY HARCERSKIEJ

ORGAN NACZELNICTWA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

Rok IX. Nr 12. WARSZAWA Grudzień 1926 r.

DZIESIĄTA ROCZNICA

Przed dziesięciu laty, dnia 2 listopada 1916 roku nastąpił fakt o doniosłem znaczeniu dla harcerstwa polskiego, połączenie wszystkich organizacyj harcerskich na terenie Kongresówki.

Nie wszyscy już dziś o tem pamiętają i nie wszyscy może wiedzą, że na terenie byłej Kongresówki rozwijały się zupełnie niezależnie 4 organizacje: organizacja męska, pod kierunkiem Naczelnej Komendy Skautowej w Warszawie (kontakt ze Lwowem wskutek działań wojennych był przerwany), Związek Skautek Polskich z władzami w Warszawie, Polska Organizacja Skautowa, łącząca pracę żeńską i męską na terenie okupacji austrjackiej i części niemieckiej z komendą w Piotrkowie oraz Junactwo, obejmujące przedewszystkem młodzież wiejską i rzemieślniczą.

Na wiosnę 1916 roku drużynowi wszystkich tych organizacyj (wszyscy instruktorzy pełnili wówczas funkcje drużynowych lub przybocznych) zaczęli przemyśliwać nad połączeniem harcerstwa.

My, którzy jesteśmy świadkami dzisiejszych tarć i zgrzytów na terenie naszej organizacji, zdajemy sobie doskonale sprawę, ile trudności musieli pokonać ci instruktorzy, aby dojść do wzajemnego porozumienia. Istniały przecież poważne różnice w metodach pracy, w organizacji, a przedewszystkiem w ludziach, którzy wychowani na różnych terenach niełatwo mogli uzgodnić swe poglądy.

A jednak wyłoniona przez wszystkie cztery organizacje komisja porozumiewawcza dopięła celu, zwołała w dniach 1 — 2 listopada 1916 r. wspólny zjazd w Warszawie. I oto po gorących dwudniowych obradach, których owocność w znacznej mierze zawdzięczaliśmy przewodniczącemu obrad, twórcy junactwa, dh. Radwanowi, nastąpiło upragnione połączenie. Nowopowstały Związek Harcerstwa Polskiego, przyjął jako oznaki krzyże Naczelnej Komendy Skautowej i lilijki Polskiej Organizacji Skautowej, a temu zewnętrznemu symbolowi połączenia odpowiadała wytworzona wkrótce jednolitość i harmonja Związku. I ci, co pracowali w innych dzielnicach Polski, a z którymi mogliśmy się zjechać dopiero w dwa lata później w Lublinie, ci nie poznaliby nigdy, kto z nas, w której organizacji poprzednio pracował. Bowiem szybko nikną tarcia i różnice tam gdzie jednoczy wszystkich dobra wola i wiara we wzajemną uczciwość haseł i metod.

W. P.

X. ANTONI BOGDAŃSKI, Nacz. Kapelan Z. H. P.

Obóz i filozofja

(Dokończenie)

Przy samowystarczalności życiowej warunkiem koniecznym jest jędrność i tężyzna, hart i stanowczość, bez tego bowiem opanuje słabego i miękkiego człowieka lenistwo, chęć wygód i ciągłego wypoczynku, które są w człowieku pędem inercyjnym w dół, przeciwstawiającym się dążeniom ducha ludzkiego naprzód, wzwyż.

I tutaj znowu życie obozowe człowiekowi wyzwolonemu z pęt krępujących go w mieście, czy nawet w domu własnym, różnych utrudnień t.zw. cywilizacyjnych, przepisów i formalistyki nieraz bardzo bezmyślnej i czysto zewnętrznej, niedającej żadnej satysfakcji duchowej, pozwala zaznać rozkoszy swobody zupełnej, niezależności i nieskrępowania, a jednocześnie na każdym kroku każe mu być samodzielnym, sobie samemu wystarczać, być panem i sługą własnym, wymaga od niego hartu i niezwracania uwagi nawet na zmiany atmosferyczne, co w nim budzi świadomość panowania i niezależności, a wyrabia w dalszym ciągu jędrność i tężyznę ducha.

Z tem dalej złączone jest dążenie do coraz większej prostoty życiowej, bo im się jest bardziej jędrnym i samodzielnym, tem ma się mniej wymagań, tem życie jest mniej skomplikowane, bardziej skupione, bardziej zsyntetyzowane, co jednocześnie jest znakiem coraz większej głębokości myśli, siły woli i wyższej doskonałości. (Wiadomo jest, iż równolegle z pogłębianiem myśli i doskonaleniem woli następuje synteza idei i przekonań, a Najwyższa Myśl i Wola — Bóg jest syntezą najprostszą i bez żadnej złożoności).

A gdzież może być większa prostota życiowa i synteza myśli i woli, jeżeli nie w obozie, w życiu naturalnem, z przyrodą, ze słońcem, wodą, drzewem, trawą, piaskiem, czy zwierzątkiem?

To zaś życie proste i nieskomplikowane z naturą nasuwa spostrzegawczemu badaczowi tysiące odmiennych wrażeń i uczuć, bowiem „natura variabilis" w każdym szczególe swoim jest inną i zmienną, a cudownie piękną — co znowu daje satysfakcję dążeniu naturalnemu człowieka do rozmaitości i zmiany wrażeń „varietas delectat".

Trudno w krótkich słowach ująć tutaj wszystko, co daje obóz i życie w nim dla rozwoju fizycznego

człowieka i jaką jest szkołą dla charakteru — wymagałoby to oddzielnych rozpraw, a jest to widoczne bez dowodzenia.

Wszystko to razem ujęte, cały dorobek życia obozowego, daje człowiekowi coraz bardziej wyraźną świadomość rozwoju codziennego, pomnażania skarbów swej duszy i rozrostu fizycznego. Że zaś świadomość każdego zdobytego i posiadanego dobra sprawia w nas uczucie szczęścia, stąd jako ostateczny owoc życia obozowego, jest **radość życia**, owa radość pełna, zdrowa, prawdziwa radość radosna.

I w ten sposób życie obozowe przyczynia się do osiągnięcia najwyższej dążności człowieka **dążności do szczęścia i radości**, które jest istotą i treścią całego ludzkiego życia.

Dałoby się jeszcze więcej i wiele więcej „filozofji" na temat obozu i życia obozowego wyciągnąć.

Niech te kartki ulotne, pisane w obozie i pod bezpośredniem wrażeniem obozu, wystarczą na razie i przedstawią tę stronę głębszą, mało znaną i niedocenioną obozu, uważanego dotychczas za rozrywkę sportową, nie zaś za prawdziwą szkołę życia — a organizatorom życia obozowego, władzom wojskowym harcerskim i innych organizacyj, dodadzą energji w dalszej akcji obozowej, by jaknajprędzej wychować nowe jędrne i tęgie pokolenie polskie.

HENRYK GLASS, harcmistrz.

O NASZE JUTRO

(artykuł dyskusyjny, c. d.).

Jedną z palących spraw życia harcerskiego jest konieczność jaknajszybszego zreorganizowania **„starszego harcerstwa"**. Zagadnienie to nie może być jednak zwężane do kilku istniejących kół starszego harcerstwa, lecz trzeba na nie spojrzeć szerzej: **jako na zagadnienie starszej i dorosłej młodzieży wogóle**, znajdującej się w Harcerstwie, bądź poczuwającej się do łączności z Harcerstwem.

Istnieje fakt niezbity: tysiące chłopców i dziewcząt garnie się do drużyn harcerskich. Istnieje też fakt drugi: że po wyjściu z drużyn dorastająca lub dorosła młodzież nie entuzjazmuje się obecnemi kołami starszego harcerstwa i w olbrzymiej większości wcale do nich nie wstępuje.

Kierownicy starszego harcerstwa mówią: to instruktorzy tak kiepsko chłopców w drużynach wychowują że później harcerze do kół starszo-harcerskich nie wstępują.

Instruktorzy twierdzą — i z dużą dozą słuszności — że właśnie istniejące koła są kiepskie, nie odpowiadają wymaganiom harcerzy i harcerek i dlatego szerszych mas harcerskich nie pociągają.

Spór taki do niczego nie doprowadzi.

Całe zagadnienie starszej młodzieży w Z.H.P. jest źle postawione — i od zasadniczej rewizji całości pracę twórczą rozpocząć trzeba.

Zagadnienie to ma dwie strony: 1) programowo-wychowawczą, 2) organizacyjną.

Rozpatrzmy je kolejno.

Cele, metody, środki.

Starsze harcerstwo nie może być czemś, co istnieje tylko dla siebie. Jest cząstką wielkiego Związku, więc winno wspierać pracę tego Związku, pomagać, by ogólne cele całego Z.H.P. były jaknajskuteczniej realizowane. Związek znów też nie istnieje dla siebie, lecz dla Polski, dla której niesiemy wszyscy naszą służbę*).

Praca harcerska — jeśli ma być celową — musi mieć program o logicznej i konsekwentnej ciągłości u podstaw. Rozumieją to już dobrze na Zachodzie, a gen. Baden-Powell sformułował tę prawdę w prosty i jasny sposób: „wilczę-harcerz — starszy harcerz", to jeden łańcuch wychowawczy.

Płyną z tego wyraźne wnioski, będące zarazem odpowiedzią na pytanie: jakie winny być cele starszego harcerstwa?

A więc:

1. Jeśli młody człowiek po przejściu przez gromadę wilcząt i drużynę harcerską poczuwa się nadal do łączności ze Związkiem i ideały harcerskie uważa za swoje, to winien jest wdzięczność dla Związku, który przez szereg lat nad nim pracował i ku prawu harcerskiemu go prowadził; winien jest spłacić dług, jaki zaciągnął. Dług ten najlepiej wyrówna, pomagając z kolei swoim młodszym braciom w drużynach. Innemi słowy, naczelnym obowiązkiem starszych harcerzy jest pomoc drużynom i to taka pomoc, jakiej w swoim czasie sami doznali od starszych wiekiem **).

2. Starsi harcerze mają ponadto obowiązki wobec siebie samych: muszą swojem postępowaniem dowodzić na każdym kroku, że prawo harcerskie nie jest dla nich frazesem, lecz wielką ideą, której warto całe życie poświęcić. Stąd płynie konieczność stałej pracy wewnętrznej nad pogłębieniem w sobie samym przyrzeczenia i prawa harcerskiego.

3. Starsi harcerze winni wnieść w społeczeństwo bezpośrednie bojowanie o ideały harcerskie; winni dowieść czynem, że ideologja harcerska jest „na wyrost", że może i winna być podstawą całego życia

Stąd źródło czerpie potrzeba opracowania programu pracy społeczno-narodowej starszych harcerzy i wyraźnego postawienia sprawy, czego się harcerskie dłonie imać mają, a co należy zwalczać.

Podstawa do oceny: przyrzeczenie i prawo harcerskie.

W ten sposób najlepiej wypełnimy bezpośrednią służbę Ojczyźnie w środowisku ludzi dorosłych.

Jak te wszystkie wskazania uskuteczniać w życiu praktycznem, codziennem? Jakie metody i środki są najlepsze?

To są właśnie pytania, nad którymi starsi harcerze przedewszystkiem zastanawiać się powinni.

Chodzi mi na tym miejscu o rzeczy zasadnicze, a nie o szczegóły.

Stawiam wyraźną tezę: **metody pracy starszych harcerzy muszą opierać się na ogólnych podstawach metody harcerskiej.**

Jakież z tej tezy wysnuć trzeba konsekwencje? Proste:

1) na czoło pracy wysunąć wskazania płynące z przyrzeczenia i prawa harcerskiego;

---

*) Patrz moje artykuły w poprzednich numerach „Harcmistrza" (przyp. aut.).

) Sprawa ta jest **zasadniczą. Odrzucanie przez jakąkolwiek grupę starszych harcerzy obowiązku pomocy drużynom uważać należałoby za niedopuszczalny egoizm grupy i zadostateczną podstawę do automatycznego dyskwalifikowania grupy (odebranie p r a w, gdyż niema praw bez obowiązków) Rzecz oczywista, że pomoc drużynom w praktyce miałaby najrozmatsze formy, w zależności od wieku, zamiłowań, kwalifikacji i wolnego czasu poszczególnych harcerzy (przyp. aut.).

2) pracę oprzeć o życie na łonie natury, t. j. na obozach i wycieczkach wszelkich typów;

3) drużynę przyjąć jako podstawę zrzeszenia *);

4) karność harcerską (bez której nie wprowadzimy karności społecznej, narodowej i państwowej) utrzymać i rozumnie pogłębić;

5) odrzucić „komitetowanie", a przyjąć zasadę odpowiedzialności jednostkowej;

6) ułożyć program uprawy wewnętrznej (t. j. pogłębienia ideologji harcerskiej) i uprawy zewnętrznej, t. j. dalszego wyrobienia w zakresie tężyzny fizycznej, techniki harcerskiej, wojskowej i t. d.;

7) opracować programy prób dla starszych harcerzy, prób — które byłyby bodźcem i drogowskazem do dalszej pracy nad sobą (w myśl p. 6-go), a zarazem ustalałaby pewne minimum kwalifikacyj związanych z zaszczytnym tytułem „starszego harcerza;

8) opracować (w ścisłem porozumieniu z Komendami!) program współpracy z drużynami harcerzy i wilcząt;

9) opracować program akcji społeczno-narodowej dla drużyn starszych harcerzy z uwzględnieniem w maksymalnym stopniu zamiłowań poszczególnych jednostek i swobody wyboru rodzaju pracy.

Program taki nie powinien omijać wskazówek podanych w Nr. 10 „Harcmistrza" na str. 92.

Uwaga: Poza pracami społeczno-narodowemi podejmowanemi przez całą drużynę należałoby wprowadzić system delegowania starszych harcerzy do rozmaitych prac, omawiając wspólnie co pewien czas sprawozdania z takich „delegacyj" celem wyjaśnienia, jak dalece potrafią ci st. harcerze wpływać na wydajność i „uharcerzenie" danej pracy czy instytucji;

10) ustalić mundur i oznaki (najprościej przyjąć mundur obecny Z. H. P. z napisem „starszy harcerz" na wstędze na rękawie lub z literami „S. H.");

11) przetłomaczyć i wydrukować cenne prace gen. Baden-Powella o starszem harcerstwie.

Zaznaczam przytem, że prace starszych drużyn mogłyby się odbywać często wspólnie z analogicznemi drużynami druhen.

Stosunek starszych harcerzy do drużyn harcerzy i wilcząt ułoży się łatwo, zdrowo i naturalnie, jeśli łańcuch „wilczę — harcerz — starszy harcerz" nie będzie przez nas niszczony. W praktyce należałoby dążyć do tworzenia „gniazd", „rodzin" czy „plemion" harcerskich składających się z drużyn: wilczków, harcerzy i starszych harcerzy kierowanych każda przez swojego drużynowego, ale z „wodzem całego gniazda" na czele.

Formy organizacyjne.

Przedewszystkiem trzeba wiedzieć, czego się chce, do jakiego celu i jakiemi drogami się dąży. Dlatego przy układaniu regulaminów i statutów trzeba pamiętać, że formy organizacyjne muszą mieć u podstaw głęboką myśl programowo-wychowawczą, jeśli mają regulować sprawy życia organizacyjnego zgodnie z ogólnym kierunkiem rozwojowym ruchu harcerskiego.

*) Nie upieram się przy słowie „drużyna"; może być i inna nazwa, mnie zaś chodzi tylko o pojęcie zasadnicze, które już i w gronie starszych harcerzy zyskuje większość zwolenników (przyp. aut.).

Trzeba też wiedzieć, że każdy ustrój organizacyjny musi się opierać na zasadach opracowanych dziś przez naukę, jeśli nie ma się stać nieznośną machiną biurokratyczną niezdolną do porządnego działania *).

W stosunku do zagadnień organizacyjnych starszego harcerstwa wysuwam następujące postulaty ogólne:

1) organizacja st. harc. musi być opracowana łącznie z całością reorganizacji Z. H. P.;

2) decyduje interes całego Harcerstwa;

3) samorząd regjonalny (terytorjalny) przyjęty powszechnie przez Harcerstwo musi być stosowany i do starszego harcerstwa, ale przy zachowaniu jedności władz Z. H. P. i jedności „doktryny harcerskiej";

4) Harcerstwo nie może być rozbijane na X Głównych kwater; łańcuch wychowawczy „wilczę — harcerz — starszy harcerz" nie może być nigdzie i w żadnej formie rozrywany.

(Jak wiadomo, kierownicy obecnego starszego harcerstwa chcą stworzyć osobną Główną Kwaterę, koedukacyjną, która miałaby władzę nad wszystkiemi członkami Z. H. P. od lat 18 wzwyż).

Wytyczne bardziej szczegółowe formułuję krótko:

1) Główne Kwatery m. i ż. obejmują wyłączne kierownictwo drużyn starszych harcerzy (harcerek) i wyznaczają kierowników tych działów pracy.

(Pożądane oczywiście, abyśmy jaknajprędzej zdobyli się na Naczelnego Skauta i Naczelną Skautkę, którzy mieliby w swoich G. K. naczelników: wilcząt, harcerzy i starszych harcerzy. Taki ustrój istnieje w większości organizacyj skautowych na świecie i daje dobre rezultaty);

2) W Komendach Chorągwi — analogja: kierownicy działów pracy starszo-harcerskiej podlegają Komendantom (Komendantkom);

3) Zważywszy że ustrój organizacyjny Z. H. P. odrzucił koedukację organizacyjną, przeto winny być osobne drużyny starszoharcerskie żeńskie i osobne drużyny męskie. Nie wyklucza to oczywiście koedukacji w pracy, a raczej współpracy sympatyzujących z sobą drużyn m. i ż.

N. R. H. wyłoniła dwie komisje, które zajmują się reorganizacją Związku i kwestją starszego Harcerstwa. Niniejszy mój artykuł zgłaszam do tych komisyj jako materjał z konkretnemi wnioskami ujętemi w punkty.

Wiek i terminologja.

Istnieje niezdrowa tendencja do zwężania zagadnienia starszego Harcerstwa, do szufladkowania na osobne organizacje: „rovers", „starszych harcerzy", „drużyn", „kół" z osobnemi władzami. Tendencji tej należy się stanowczo przeciwstawić. Istnieje jedno ogólne zagadnienie starszych harcerzy, które musi być jako całość zasadniczo rozwiązane. Wiek? Od 17, 18 przez 25, 30, 40 i t. d. choćby i do 100 lat (daj im, Boże, zdrowie — tym

*) Por. poprzednie numery „Harcmistrza", artyk. o naukowej organizacji pracy.

Harcerstwo, niestety, niestosowało się do tych mądrych rad. Na każdym zjeździe walnym doklejano bez planu coraz to nowe plasterki, aż powstała dziwaczna całość, która nas wszystkich dusi.

Ogólnej reorganizacji Z. H. P. mam zamiar poświęcić osobny artykuł (przyp. aut.).

starszym harcerzom!). Program? U podstawy pewne minimum w postaci prób i stopni, później coraz większy udział w życiu społecznem i narodowem. Wyjaśniłem to już na początku artykułu.

Postawiono mi kiedyś zarzut, że tacy np. 40-letni starsi harcerze kwalifikują się raczej do K. P. H. Nie wiem jeszcze, do czego będą się nadawać — muszą najprzód podrosnąć. Ale wydaje mi się, że tacy starsi harcerze mogliby pracę w K. P. H. traktować jako pomoc drużynom (patrz P. 1, cele) i wspaniale przyczynić się do należytego funkcjonowania K. P. H.

Ankieta.

Na zakończenie ogłaszam prywatną ankietę, do udziału w której zapraszam: dhów komendantów, wszystkich instruktorów i drużynowych.

Pytania ankiety:

1) Czy dotychczasowe starsze harcerstwo spełnia należycie swoje obowiązki wobec całości Harcerstwa i wobec społeczeństwa?

2) Co druh sądzi o dotychczasowej organizacji starszego harcerstwa?

3) Jakie prace dotychczasowego starszego harcerstwa w ciągu ostatnich 5 lat druh uważa za najważniejsze? Z jakiego punktu widzenia? Dlaczego?

4) Co druh sądzi: a) o podstawach programu, b) o podstawach organizacji — przedstawionych w niniejszym artykule?

Termin ostateczny odpowiedzi: 31 grudnia 1926 r.

Wyniki ankiety zostaną przekazane dhowi Naczelnikowi G. K. M., ew. Komisji N. R. H.

Jeśli poza gronem zaproszonem i inne osoby zechcą wziąć udział w ankiecie, to zgóry o to proszę.

Czuwaj!

(c. d. n.).

STANISŁAW SEDLACZEK.

Metody skautowe

(według dzieł Baden Powella)

(Dokończenie).

Metoda stopni i oznak.

Do podtrzymania w chłopcach stałej dążności do pracy nad sobą przez podsuwanie pożytecznych zajęć i czynności, służy Baden-Powellowski **system stopni i sprawności,** związany z współzawodnictwem.

Stopnie i sprawności stawiają przed chłopcem jakby stałą drabinę coraz trudniejszych ćwiczeń, drabinę, której szczeble stopniowo po kolei się przechodzi.

Oparcie się wychowawcy na niższych może moralnie instynktach, jak chęć pokazania się (mundur, oznaki), łagodzi okoliczność ta, że prawo noszenia munduru i uzyskiwanie oznak uzależnia się od faktycznego zasłużenia na nie, że jest to tylko jeden szczegół systemu, którego inne metody, równocześnie stosowane, powinny uchronić od jednostronnego wypaczenia ku kultywowaniu gonitwy za odznaczeniami.

Indywidualizowanie.

Dlaczego troszczyć się o wyrabianie indywidualne, (individual training)? Ponieważ jest to jedyny sposób, przy pomocy którego można wychowywać (A 43).

Wszelkiemu wychowaniu masowemu n.p. w korpusach kadetów, organizacjach angielskich, starszych od skautingu, uprawiających głównie musztrę i ćwiczenia naśladujące wojsko, przeciwstawia się B. P. najenergiczniej, wskazując natomiast na to, że pomyślnych wyników wychowawczych można się spodziewać jedynie stosując metody skautowe indywidualnie do jednostek i małych grup. Dlatego też określa jako maximum ilości chłopców w drużynie liczbę 32, to jest 4 zastępy po 8 chłopców. Wielokrotnie też podkreśla, że podaje tylko zbiór przykładów środków wychowawczych, z którego należy wybierać materjał przydatny w danych warunkach i który należy uzupełniać własną pomysłowością. Wskazuje na to, że podanie zupełnie szczegółowych wskazówek dla pracy instruktora jest niemożliwe właśnie ze względu na konieczność indywidualizowania metod i środków:

„Co się nadaje dla pewnej określonej drużyny lub pewnego rodzaju chłopców w pewnej miejscowości, nie będzie odpowiednie dla innej drużyny w miejscowości odległej o milę, a tembardziej dla innych, rozrzuconych po szerokim świecie i istniejących w całkowicie odmiennych warunkach".

System zastępowy.

Zasada indywidualnego oddziaływania wychowawczego ma swój wyraz w „systemie zastępowym" Opisując go, będziemy równocześnie mówili o tem jak B.P. wychowuje zbiorowość, urabia stosunki między ludźmi, co wyraźnie jest zaznaczone w jego rozumieniu celu skautingu.

„Wartość systemu zastępowego i rady drużyny dla wychowania chłopców pojęto dopiero w ostatnich latach w całej rozciągłości. Drużynowi stopniowo zrozumieli jego znaczenie i rozszerzyli jego zastosowanie w swoich drużynach. Jest on jednym z zasadniczych rysów, którym nasze kształcennie wyróżnia się od systemów wszelkich innych organizacyj, i gdzie go tylko stosują należycie, musi stanowczo przynieść powodzenie.... System nie pomoże jednak sam przez się" (Sc. f. B. 310).

Jest o systemie zastępowym mała broszura Rolanda E. Philipsa [1]) aprobowana całkowicie przez Baden-Powella. Na niej opieram głównie poniższą charakterystykę.

„Grupa lub banda jest naturalną jednostką, w którą się łączą chłopcy, czy do zabawy, czy do psoty, a chłopiec z największym charakterem pomiędzy nimi zwyczajnie wybija się, jako przodownik. Przystosuj ten naturalny schemat do swych celów — a przyniesie to najlepsze wyniki", mówi B.P. w przedmowie do bruszury Philippsa.

1. Drużynowy tworzy zastęp, grupę z 6 do 8 chłopców, pod kierunkiem zastępowego, który ma pomocnika w „dwójce" (second). Zastępowy jest odpowiedzialny za zastęp, jego sprawowanie się i postępy. Zastępowy jest zwykle wybierany przez zastęp, zatwierdzany przez drużynowego.

2. W tej jednostce przeprowadza się większosć zajęć skautowych. Na ćwiczeniach drużyny we wszelkich zawodach i wystąpieniach, także większej ilości drużyn, najczęściej występuje cały zastęp jako jednostka.

---

[1]) Roland E. Philipps: „The Patrol System" MC. Artur Pearson, London. Przełożyłem ją na język polski z małemi przeróbkami, przystosowującemi do potrzeb polskich i wydałem w r. 1922 pod tytułem „System Zastępowy" w Książnicy Harcerstwa i Kultury Fizycznej, stronic 52.

3. Wyrobienie kierowników zastępu uzyskuje się zwykle w ten sposób, że organizowanie drużyny rozpoczyna się zwykle od założenia jednego zastępu, dopiero po uzyskaniu z nim odpowiednich postępów. część chłopców przeznacza się na zastępowych, część na „dwójki" i kompletuje nowe zastępy.

4. Dalszy rozwój kierowników uzyskuje się, prowadząc z nimi oddzielnie zajęcia na poziomie wyższym niż reszta drużyny.

5. Z chwilą powstania kilku zastępów tworzy się Radę Drużyny, z zastępowych i „dwójek", starszych skautów, przy udziale drużynowego i przybocznych.

Rada na co tygodniowych zebraniach omawia bieżące sprawy drużyny, projekty zajęć, wysłuchując sprawozdań zastępów. W razie przekroczenia prawa skautowego przez któregoś z członków drużyny, Rada odbywa posiedzenie sądowe.

6. Niezbędnym czynnikiem wychowawczym jest izba drużyny, własny jej lokal klubowy, przez samych chłopców urządzony, ozdobiony i utrzymany w porządku. W izbie każdy zastęp ma swój kąt.

7. Najważniejszym zadaniem drużynowego i zastępowego jest wytworzenie „ducha zastępu". Jest to stały nastrój, który sprawia, że każdy członek zastępu, czuje się istotną częścią zwartej, skupionej w sobie jednostki, stanowiącej całość, częścią gromady, która od każdego swego członka oczekuje wysiłku dla osiągnięcia doskonałości całej gromady.

Do wytworzenia „ducha zastępu"' przyczyniają się: godło zastępu (zwierzę), hasło (naśladowanie) głosu zwierzęcia godłowego), własny kąt w izbie, wspólne wystąpienia zastępu na ćwiczeniach i zawodach, pełnienie zastępowych przyjacielskich usług (np. zastęp cały naprawia płot, pomagą chorej osobie i t. p.) obozowanie zastępu.

Dzięki systemowi zastępowemu Baden-Powell wychowuje już nie tylko jednostki, ale zbiorowość. Uczy praktycznie współpracy, kierowania drugimi i posłuszeństwa, form obradowania, załatwiania sporów, wspólnego planowania i wykonywania zajęć, solidarności; kształtuje opinję publiczną zastępu i drużyny i całego ruchu. Przez stworzenie organizacji skautowej angielskiej, a na dalszym etapie, po powstaniu organizacyj skautowych w całym świecie, przez stworzenie Międzynarodowego Biura Skautowego w Londynie i organizowanie międzynarodowych konferencyj i zlotów — Jamboree[1]) — ten wpływ wychowawczy wybiega poza społeczeństwo angielskie i państwo wielkobrytyjskie i „wychowuje' szerszą jeszcze zbiorowość, ogarniającą skautów Baden-Powellowskich całego świata.

Celowe organizowanie odczytów

Zauważono, że organizując odczyty i pogadanki, niezawsze pamięta się o tem, dla kogo są przeznaczone. Należy to dobrze rozważyć i uprzedzać referentów: inny materjał, inaczej ujęty podaje się młodzieży, inny dorosłym członkom Kół Przyjaciół. O ile na pogadance, przeznaczonej dla młodzieży, osoby dorosłe są mile widziane, o tyle na odczycie przeznaczonym dla dorosłych, młodzież jest niepożądana, a czasem wprost może odnieść szkodę wychowawczą, albo uniemożliwić osiągnięcie celu odczytu.

[1]) Czytaj Dżembori.

TADEUSZ MARESZ, Wieleń poznański

Kilka słów w sprawie obozów instruktorskich

(Głos w dyskusji).

W Nr 9 „Harcmistrza" (z września 1926 roku) w pierwszej części ciekawego artykułu dla A(leksandra K(amińskiego). „Uwagi o kursie instruktorskim Chor. Warsz. i Stoł. nad Wigrami" [1]) znajduje się rozdział (st. 77), zatytułowany „Obóz czy kurs"?

W rozdziale tym dh A. K. klasyfikuje obozy instruktorskie na „obozy" i na „kursy", deklarując się całkowicie jako stronnik tych ostatnich, przyczem uważa, że niesłusznie w ostatnich czasach tryumfuje typ „obozów" i że to ja właśnie jestem tym, który ów typ „obozów" doprowadził do perfekcji.

Częściowo jest to małe nieporozumienie, częściowo wywód dha A. K. jest słuszny.

A więc rzeczywiście zagadnienie „obóz" czy „kurs", nurtuje już od lat kilku w gronie instruktorów harcerskich.

Tylko, że według mnie[2]) sama klasyfikacja powinna być inna, niż to przyjmuje dh A. K. Kurs jest pojęciem szerszym, niż obóz; obóz jest jedną (może najważniejszą) częścią kursu instruktorskiego. Ta druga część, która poprzedza obóz lub po nim następuje, to t. zw. „kurs korespondencyjny", względnie w jego zastępstwie inny sposób zdobycia wiadomości czysto teoretycznych z zakresu np. pedagogiki lub ideologji. organizacji i t. d.

Taka klasyfikacja, rzecz oczywista, nie przesądza zagadnienia treści. programu obozu. A więc — czy tylko ćwiczenia i prace bez gawęd czy nawet wykładów metodycznych, czy też gawędy i wykłady metodyczne przedewszystkiem, a ćwiczenia i prace tylko jako ilustracja gawęd?

Z tych dwu skrajności przedstawionych przeze mnie[3]) dh A. K. (proszę się wczytać w jego uwagi) wybiera raczej... złoty środek.

I ja również, przyczem muszę zauważyć, że przed 2—3 laty dyskutowaliśmy w gronie G. K. M. te kwestje b. żywo przy współudziale dha Strumiłły i że doszliśmy do takich samych wniosków.

Nasuwa się więc pytanie, skąd dh A. K. doszedł do przekonania, że dh Strumiłło, ja i inni zwolennicy „obozów" uważają, że należy „mało gadać, tylko robić, metodyka sama wejdzie do serc i umysłów".

Bo przecież dh A. K. nie był ani jako uczestnik ani nawet jako jednodniowy gość ani w obozie krakowskim, dha Strumiłły (w 1923, a nie w 1922 r.), ani w obozie G. K. M. w tymże samym miejscu i roku, ani moich obozach nad Wigrami w latach 1924 i 1925.

Zapewne więc przeglądał sprawozdania z wyżej wymienionych obozów[4]) i doszedł do przekonania, że zbyt małą stosunkowo ilośc godzin poświęcam na gawędy i omówienia metodyczne. Wyciągnął więc wnioski, może usprawiedliwione szczupłością i suchoscą materjału sprawozdawczego, ale niezgodne z rzeczywistością.

[1]) Dotyczy obozu nad Wigrami z r. 1926. Dla informacji dodam, że prowadziłem nad Wigrami obozy instruktorskie w r. 1924 i 1925.

[2]) Pogląd zresztą przyjęty przez G. K. M., a zapożyczony ze stosunków skautowych angielskich.

[3]) Dh A K. dzieli je nieco inaczej.

[4]) W Nr. 3 i 4 Wiad. Urz. z r. 1924 było drukowane dokładne sprawozdanie z obozu GKM w Piwnicznej w r. 1923. Sprawa „obozów", „kursów" jest tam już poruszana.

Albowiem metoda wyżej wymienionych obozów polegała na ciągłym omawianiu **metodycznym** wszystkich prac i ćwiczeń, tylko że robiło się to nie w owych oficjalnie na gawędy przeznaczonych godzinach, lecz przy każdej sposobności, jaka się nadarzała.

Co się tyczy gawęd dyskusyjnych, to robiono różne próby. Probowano np. przenosić je również na godziny pozaogniskowe, poświęcając część wieczorów przy ognisku na organizowanie przedstawień i wystąpień poszczególnych zastępów.

Wiele rzeczy **należałoby** w obozie omówić lub pokazać, ale niestety, krótki przeciąg trwania obozu zmusza nas do ograniczenia się tylko do rzeczy **najważniejszych.**

Wydaje mi się, że stojąc na ogólnej płaszczyźnie, przezemnie powyżej wysuniętej, należy przy organizowaniu obozów instruktorskich, będących częścią **kursów**, zwrócić uwagę na następujące rzeczy:

1) Wysunąć w programie tylko zagadnienia **najważniejsze** oraz szczególnie aktualne dla danego środowiska i poziomu obozu.

2) Wykluczyć z programu **prawie** wszystko to, czego można się **łatwo** nauczyć **z książki.**

3) Wysunąć na pierwsze miejsce programu metodykę, uważając technikę tylko za niezbędną kanwę do prac metodycznych, a co za tym idzie wymagać od kandydatów niezbędnego minimum przygotowania technicznego.

4) Ten mały zakres niezbędnej do ćwiczeń metodycznych techniki przeprowadzić z największą precyzją i możliwie wzorowo.

5) Zachować równowagę między **ćwiczeniami** i gawędami czy raczej **omówieniami** metodycznemi.

6) Poświęcić pewną ilość gawęd na dyskusję nad zagadnieniami pedagogicznemi.

7) Nie zajmować wszystkich wieczorów przy ognisku gawędami.

Na zakończenie muszę dodać, że prócz obozów, wymienionych wyżej przezemnie, stykałem się **bezpośrednio** z szeregiem innych obozów instruktorskich i mogę stwierdzić, że wszystkich kierowników nurtowały wysunęte przez dha A. K. i przezemnie zagadnienia i że nie stykałem się w ostatnich czasach z obozami instruktorskiemi, któreby zagadnienia metodyki nie stawiały na należytem poziomie przynajmniej teoretycznie.

Bo w praktyce zdarzało się, że nie umiano z takich czy innych powodów wszystkich zamierzeń wprowadzić w czyn.

Muszę to np. powiedzieć o swoim obozie nad Wigrami z r. 1925: wypadł znacznie gorzej pod względem metodycznym od prowadzonych przezemnie poprzednio.

Bardzo się cieszę, że sprawa prowadzenia obozów instruktorskich jest w dalszym ciągu żywotną. Dhowi Kamińskiemu serdecznie jestem wdzięczny za poruszenie tak aktualnego tematu i proponuję **wszystkim**, interesującym się daną sprawą, co następuje:

Ponieważ dyskusja byłaby najowocniejszą, gdybyśmy omawiali konkretne szczegóły, wobec tego należy, aby kilku dhów opracowało i nadesłało do „Harcmistrza" **szczegółowy program obozu** (czy może całego **kursu)** instruktorskiego, zaopatrzony w formie np. wstępu **w zasady** prowadzenia takich obozów i w omówienie poszczególnych punktów programu.

Kilka takich projektów, wydrukowanych całkowicie lub częściowo po przeprowadzeniu dyskusji na łamach „Harcmistrza" stałoby się podstawą do opracowania ramowego programu obozu instruktorskiego, przy uwzględnieniu najszerszych i najnowszych doświadczeń grona instruktorskiego.

Albowiem dawny, drukowany w Wiad. Urzędowych z r. 1923 jest już dawno bezwzględnie przestarzały.

Oczywiście, że i sam również zgłaszam się do zaprojektowanej pracy, zapraszając do niej również i autora artykułu, który spowodował moje powyższe uwagi.

ROMANOWSKI LECH (Piotrków—Lida).

Protokóły ogniskowych gawęd

(w skrócie)

W zeszycie „Harcmistrza"Nr 7-8 podałem pierwszy protokół gawędy na temat postrzegania zjawisk, wzywając ogół druhen i druhów do nadsyłania protokółów swoich gawęd obozowych. Czy teraz znalazły się jakieś „protokóły" w tece Arcykota — nie wiem (może tutaj redaktor odezwie się...). Na wszelki więc wypadek ślę nowe gawędy, prosząc ponownie o uwagi, celem rozwinięcia dyskusji o charakterze metodyczno-pedagogicznym.

Nasze ognisko

(kurs instruktorski jednej z chorągwij, gimnazjaści, seminarzyści, akademicy).

Zagajający: Druhowie! Każdy z Was pewno słyszał, lub czytał śliczne legendy, opisy obrzędów, związanych z ogniem, ze światłem. Przypomnijcie sobie, — i każdy — jak umie, jak pamięta — w słowach prostych, opowie nam. A więc — na ochotnika, kto pierwszy. Ryś podniósł łapkę. Słuchamy.

Głos 1. W czasach zamierzchłych żył człowiek, Prometeusz... (opowiada, gdy skończył, bez „proszę o głos", rozpoczyna po chwili — inny.

Głos 2. Mówi o Zniczu i Westalkach

Głos 3. O Ormaździe i Arymanie.

Głos 4. O Heljosie, Apollinie, Djonizosie.

Głos 5. O stosach ofiarnych.

Głos 6. O Mitrze, Agni, i t. d.

Głos 7. O Święcie Kupały.

Głos 8, 9, 10. Dorzucają krótkie wiadomości o leśnych obrzędach pogan na ziemiach słowiańskich.

Głos 11. O ogniskach unitów w borach chełmskich.

Zagajający: Co w tych opowieściach jest wspólnego?

Głos 1. Wspólna jest wiara w moc ognia.

Głos 2. Że wszystko odbywało się w niezwykłych warunkach.

Głos 3. Wspólnem jest pogańskie ukochanie płomienia, jako bóstwa dobrego i złego na naszym świecie.

Zagajający: A więc czem było ognisko i światło dla tych ludzi?

Głos 1. Czemś czczonem jako świętość.

Głos 2. Jako cud natury, przyrody.

Wpis drużyn Męskich do Z. H. P. na rok 1926. Lista № 1.

Nr. dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień Młodz.	Stopień Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
	Chorągiew Stołeczna.											
1	1. Warszawa—Traugutta	1912	34	Frankiewicz F.	27	Nauczyciel	II	pd	—	1	h.	h.
2	3. Warszawa—Poniatowskiego	1911	68	Prószyński M.	20	Student	I	—	Moycho St.	1	h.	h.
3	4. Warszawa—Reytana	1923	32	Szyszkowski St.	21	Student	I	pd	Starzyński A.	1	h.	h.
4	5. Warszawa—Miłkowskiego	1921	63	Tyborowski J.	22	Student	h. r.	pd	Oppman	1	h.	h.
5	6. Warszawa—Dąbrowskiegó	1915	52	Olizar B.	21	Słudent	h. r.	—	Kozłowski St.	1	h.	h.
6	7. Warszawa—Kniaziewicza	1915	44	Bieńkowski J.	21	Student	I	—	Tarbis M.	1	h.	h.
7	8. Warszawa—Puławskiego	1913	49	Hirszbandt A.	19	Student	I	—	Koelichen J.	1	h.	h.
8	11. Warszawa—Kościuszki	1918	42	Marynowski Z.	19	Uczeń	I	—	Pominowski Z.	1	p.	h.
9	12. Warszawa—Warneńczyka	1925	32	Szpikowski W.	19	Student	I	—	Nawrocka M.	1	p.	h.
10	13. Warszawa—Sułkowskiego	1918	56	Talmont W.	19	Uczeń	h. r.	—	Mikulski E.	1	h.	h.
11	14. Warszawa—Głowacki	1921	38	Świecki Z.	21	Student	II	—	Grauman E.	1	—	p.
12	15. Warszawa—Łukasińskiego	1912	46	Koczyk M.	21	Student	I		—	1	h.	h.
13	16. Warszawa—Zawiszy Czarnego	1911	47	Wieniowski Z.	21	Student	h. r.	pd	Fabianowski	1	h.	h.
14	17. Warszawa—Jasińskiego	1914	50	Skłodowski W.	19	Student	h. r.	pd	Hełczyński J.	1	p.	p.
15	18. Warszawa—Ordona	1912	58	Zaks W.	23	Urzędnik	II	—	Keller	0	p.	pb.
16	19. Warszawa—Narbuta	1916	41	Makuszewski K.	20	Urzędnik	I	—	Rożnowski E.	1	h.	h.
17	20. Warszawa—Małkowskiego	1918	31	Górski Z.	20	Student	I	pd	Ks. Szwejnic	1	h.	p.
18	22. Warszawa—Łokietka	1920	44	Kałka St.	19	Student	I	—	Makowski J.	1	p.	pb.
19	24. Warszawa—Staszica	1925	50	Łada J.	22	Student	h. r.	—	Sawicki Z.	1	p.	p.
20	25. Warszawa—Żółkiewskiego	1911	67	Trojanowski A.	18	Uczeń	I	—	Mitana T.	1	h.	h.
21	26. Warszawa—Czachowskiego	1918	54	Kamieński St.	22	Technik	I	—	Dralasek Cz.	1	h.	p.
22	27. Warszawa—Konarskiego	1910	40	Kruszewski F.	23	Student	h. r.	pd	Patyński H.	1	h.	h.
23	30. Warszawa—Zamojskiego	1917	28	Łukaszewski W.	23	Student	I	—		0	p.	p.
24	31. Warszawa—Sobieskiego	1924	36	Armin Z.	19	Uczeń	I	—	—	1	—	h.
25	32. Warszawa—Słowackiego	—	38	Stępień J.	21	„	I	—	Truszkowski T.	1	p.	h.
26	34. Warszawa—Szczepanowskiego	1925	28	Molendowski M.	26	Nauczyciel	I	pd	Sołtys M.	1	—	h.
27	35. Warszawa—Bema	1921	25	Zalewski J.	20	Urzędnik	I		—	—	p.	p.
28	36. Warszawa—Sienkiewicza	1916	35	Ostaszewski	21	Uczeń	I	—	Lipski	1	—	p.
29	37. Warszawa—Mohorta	1921	25	Tomasik Cz.	18	Uczeń	I	—	Saluin M.	1	p.	pb.
30	38. Warszawa—Krasińskiego	1925	20	Mieczkowski W.	17	Urzędnik	II	—	Wróblewski W.	0	—	pb.
31	39. Warszawa—Wybickiego	1918	46	Łopatecki St.	26	Student	h. r.	ph	Łopatecki F.	1	h.	h.
32	40. Warszawa—Drzymały	1922	46	Bem M.	32	Rzemieślnik	I	pd	Zaorski J.	0	—	p.
33	43. Warszawa—Prusa	1922	38	Maresz T.	30	Nauczyciel	h. r.	h.	Maresz T.	1	p.	h.
34	44. Warszawa—Małachowskiego	1920	40	Cieślak R.	18	Uczeń	I	—	—	1	p.	pb.
	Chorągiew Warszawska.											
35	1. Bielany—Żółkiewskiego		23	Gallar W.	21	Student	I	—	Załuski B.	0	p.	p.
36	2. Bielany—Poniatowskiego	1925	42	Jaraczewski A.	20	Uczeń	II	—	Ks. Sobczyk J.	0	—	p.
37	1. Ciechanów—Dębińskiego	1916	41	Gierzyński J.	19	Uczeń	II	—	Mazurek P.	1	p.	h.
38	3. Ciechanów—Lukasińsiego	1919	36	Rybarkiewicz M.	19	Uczeń	I	—	Raniecki W.	1	p.	h
39	1. Grodzisk Maz.—Kościuszki	1916	30	Majdykowski M.	22	—	II	—	—	1	p.	p.
40	1. Grójec—Kozietulskiego	1917	30	Maślankiewicz Z.	18	Uczeń	I	—	Jarząbkiewicz	1	—	p.
41	1. Łomża—Kościuszki	1916	40	Wiśniewski St.	21	„	I	—	Dzwonkowski W.	1	p.	p.

Nr. dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczba ludzi	DRUŻYNOWY Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień Młodz.	Stopień Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
	Chorągiew Warszawska.											
42	2. Łomża Grudzińskiego	1919	38	Ramotawska J.	18	Uczeń	I	—	Dzwonkowski W.	1	h.	h.
43	3. Łomża Poniatowskiego	1919	46	Cwalina	22	Seminarz.	II	—	Jaworowski H.	1	p.	h.
44	4. Łomża—Czarnieckiego	1921	43	Skulimowski Z.	18	Uczeń	II	—	Białecki B.	1	p.	p.
45	Łomża—Zawiszy Czarnego	1924	56	Mokicz L.	19	Seminarz.	h. r.	—	Tyszka St.	1	p.	p.
46	1. Łowicz—Poniatowskiego	1915	57	Gitler H.	19	Uczeń	II	—	Witkiewicz W.	1	h.	h.
47	2. Łowicz—Czarnieckiego	1916	28	Krakowski K.	21	Seminarz.	I	—	Stokowski J.	0	p.	p.
48	3. Łowicz—Ordona	1916	48	Filipczak A.	18	„	II	—	Dukat A.	1	h.	pb.
49	4. Łowicz—Kościuszki	1924	17	Łyczkowski B.	19	Uczeń	II	—	Boskowski F.	0	p.	p.
50	1. Modlin—Kościuszki	1922	22	Radzimiński J.	19	„	I	—	Latosiński H.	0	p.	p.
51	Milanówek—Głowackiego	1919	32	Kiersnowski Z.	19	Student	I	—	Frasunkiewicz G.	1	h.	p.
52	1. Mińsk Maz.—Kościuszki	1921	44	Jarosz St.	21	Uczeń	I	—	Witkowski E.	1	h.	n.
53	1. Mława—Poniatowskiego	1916	37	Gryglewicz Cz.	20	„	h. r.	—	Czarnocki K.	1	h.	h.
54	2. Mława—Traugutta	1919	38	Trzeciak J.	20	Seminarz.	II	—	Ks. Głowacki A.	1	p.	p.
55	2. Ostrołęka—.ółkiewskiego	—	26	Pojawa St.	16	Uczeń	—	—	Kołakowski W.	1	—	pb.
56	3. Ostrołęk —Poniatowskiego	1921	45	Boguski A.	19	„	III	—	Psarski J.	0	—	p.
57	1. Pruszków—Czarnieckiego	1923	36	Kamiński A.	23	Student	I	p. h.	Czapski J.	1	p.	p.
58	4. Pruszków—Dąbrowskiego	1925	26	Ordzyński J.	22	„	II	—	Moskwa A.	1	—	p.
59	1. Pułtusk—Czarnieckiego	1919	33	Wojcicki K.	20	Uczeń	II	—	Chodkowski St.	1	p.	p.
60	2. Pułtusk—Kościuszki	1918	50	Chełchowski P.	21	„	h. r.	—	Łucznik B.	1	h.	h.
61	1. Skierniewice—Zawiszy Czarn.	1912	35	Markowski St.	18	„	I	—	Wittenberg A.	1	p.	p.
62	1. Trąbki—Poniatowskiego	1924	19	Wolff H.	14	„	—	—	Hordliczko St.	0	—	pb.
63	1. Ursynów—Niemcewicza	1912	50	Olędzki W.	33	Nauczyciel	h. r.	p. l.	Olędzki W.	0	h.	h.
64	1. Utrata—Czernieckiego	1920	36	Kosewski K.	20	Student	I	p. h.	—	1	h.	h.
65	2. Utrata—Godebskiego	1925	21	Topolnicki T.	17	Uczeń	II	—	Kosewski K.	1	—	pb.
66	1. Wyszków—Zawiszy Czarnego	1924	21	Mościcki St.	22	Nauczyciel	I	—	Ks. Mioduszewski L.	0	p.	p.
67	1. Zambrów—Poniatowskiego	1920	29	Polak E.	17	Uczeń	I	—	Rybiński St.	0	h.	p.
68	1. Żyrardów—Poniatowskiego	1916	33	Majchrzak E.	17	„	II	—	Pszenicki A.	0	p.	p.
69	2. Żyrardów—Traugutta	1921	20	Budecki Z.	18	„	II	—	—	0	p.	p.
	Chorągiew Łódzka.											
70	Bełchatów—T. Kościuszki	1918	44	Łyczkowski W.	18	Uczeń	III	—	pr. Żołnierek J.	1	p.	pb.
71	Kalisz—T. Kościuszki	1911	108	Borowiak K.	19	„	I	—	Tokanin J.	1	h.	h.
72	Kalisz—R. Traugutta	1913	25	Głębowski K.	21	Rzemieślnik	II	—	Rogacki Z.	0	—	p.
73	Kalisz—J. Poniatowskiego	1917	31	Pytliński Z.	17	Uczeń	II	—	Cepelli J.	1	p.	h.
74	Kalisz—H. Sienkiewicza	1916	46	Kobyłecki A.	19	„	II	—	prof. Botner T.	1	p.	p.
75	Kalisz—A. Mickiewicza	1922	34	Meczwaldowski J.	23	Rzemieślnik	III	—	Dybowski St.	1	—	p.
76	Kalisz—H. Dąbrowskiego	1921	15	Kąkolewski M.	—	Uczeń	II	—	Michalski J.	0	—	pb.
77	Kalisz—Zawiszy Czarnego	1924	21	Antczak St.	19	—	II	—	p. Stańczuk	0	p.	p.
78	Kamieńsk—H. Dąbrowskiepo	1918	40	Szałański K.	25	Nauczyciel	—	—	—	1	p.	p.
79	Konin—J. Sobieskiego	1917	28	Sypniewski J.	21	Fotograf	II	—	—	1	h.	p.
80	Łask—H. Dąbrowskiego	1916	36	Poryc J.	19	Uczeń	II	—	Jawor L.	1	p.	pb.
81	Łeczyca—1. Poniatowskiego	1914	9	Czapliński F.	19	„	II	—	—	1	p.	pb.
82	Łęczyca—T. Rejtan	1917	27	Krzywda F.	20	—	II	—	Maciejowski J.	1	—	pb.
83	Łęczyca—Zawiszy Czarnego	1921	9	Motylewski	18	Uczeń	III	—	Sikorski W.	1	—	pb.
84	Łódź—K. Pułaskiego	—	—	Biskupski K.	18	„	II	—	p. Haidzich	—	—	p.

85		Łódź—H. Dąbrowskiego	1923	42	Sliwiński J.	24	Nauczyciel	h r.	ph.	Dudkiewicz E.	1	—	h.
86		Łódź—J. Wiśniowieckiego	1922	18	Aleksiejew S.	21	Urzędnik	I	—	—	—	p.	p.
87		Łódź—A. Małkowskiego	1920	18	Szymański J.	19	Uczeń	II	—	Pawlikowski T.	0	h.	p.
88		Łódź—J. Sobieskiego	1920	36	Nawrocki J.	20	Urzędnik	II		Szuttenbuch St.	1	h.	h.
89		Łódź—G. Narutowicza	1922	32	Mazur J.	23	„ „	III	—	Mathis A.	1	p.	p.
90		Łódź—J. Sułkowskiego	1920	33	Czernik K.	21	„ „	I	—	—	—	p.	p.
91		Łódź—St. Konarskiego	1918	21	Kozanecki A.	21	Nauczyciel	I	—	Santer J.	0	h.	p.
92		Łódź—St. Batorego	1923	36	Kowalski P.	20	Urzędnik	I	—	Kozanecki A.	1	p.	pb.
93		Łódź—St. Żółkiewskiego	1920	22	Ochocki St.	18	Uczeń	I	—	Wittenberg F.	0	p.	pb.
94		Łódź—W. Łukasińskiego	1912	11	Tomaszewski K.	20	„	II	—	Tomaszewski K.	0	p.	pb.
95		Łódź—Wł. Jagiełły	1920	37	Szymczak Z.	19	Urzędnik	II	—	Bogucki H.	1	p.	p.
96		Łódź—St. Czarneckiego	1914	23	Stegliński J.	19	Rzemieślnik	II	—	Ks. Olszewski K.	0	h.	h.
97		Łódź—J. Kilińskiego	1917	46	Orłowski R.	18	„	III	—	Krulkowski W.	1	p.	p.
98		Łódź—R. Traugutta.	19'6	53	Linde St.	17	„	II	—	Kowalczyk L.	1	p.	p.
99		Łódź—B. Głowackiego	1916	13	Janik F.	20	Uczeń	II	—	Jegier A.	0	p.	p.
100		Opatówek—J. Sowińskiego	1920	11	Rogoziński St.	24	Rolnik	III	—	Plöcke A.	—	—	pb.
101		Opatówek—J. Słowackiego	—	37	Nowakowski St.	16	„	—	—	Perzyniwa M.	0	—	pb.
102		Pabjanice—T. Kościuszki	1913	30	Badziak M.	19	„	I	—	Czekay H.	1	p.	p.
103		Pabjanice—J. Poniatowskiego	1917	30	Stępień A.	19	Uczeń	I	—	Rodwański J.	1	h.	h.
104		Pabjanice—J. Kilińskiego	1917	41	Górny A.	22	Robotnik	I	—	Adaszewski S.	1	p.	h.
105		Pabjanice—St. Staszica	1925	13	Trzeszczak B.	16	„	II	—	Kwaśniak M.	1	—	pb.
106		Piotrków—T. Kościuszki	1911	80	Zielonka K.	19	„	I	—	Romanowski L.	1	h.	h.
107		Piotrków—H. Dąbrowskiego	1917	43	Synowiec M.	18	Uczeń	II	—	Stankiewicz K.	1	p.	p.
108		Piotrków—R. Traugutta	1916	37	Teklarski M.	29	Nauczyciel	III	—	Zygmański C.	1	p.	p.
109		Piotrków—J. Poniatowskiego	1915	29	Żelasko W.	20	Nauczyciel	II	—	Wers M.	1	h.	p.
110		Radomsko—H. Sienkiewicza	1921	25	Luft K.	18	Uczeń	I	—	Bawrzowski M.	1	p.	p.
111		Radomsko—F. Fabjaniego	1925	24	Nowicki L.	18	„	III	—	—	1	—	pb.
112		Radomsko—J. Poniatowskiego	1924	16	Pośpiech R.	16	Uczeń	II	—	Popowicz J.	1	—	pb.
113		Radomsko—T. Kościuszki	1924	24	Piechorowski Z.	18	Urzędnik	II	—	Mazur E.	1	p.	p.
114		Radomsko—St. Jachowicza	1924	24	Kowalski J.	18	Uczeń	II	—	Podgórniak W.	1	—	pb.
115		Ruda Pabj.—T. Kościuszki	1916	21	Zakrzewski St.	18	Rzemieślnik	II	—	—	1	p.	pb.
116		Sieradz—J. Poniatowskiego	1916	28	Szcześniak A.	19	Uczeń	III	—	Ks. Olszewski Z.	1	—	p.
117		Szczerców—J. Poniatowskiego	1924	28	Komsy E.	24	Nauczyciel	III	—	Komzy E.	1	p.	pb.
118		Szczypiorno—B. Głowackiego	1925	34	Smodlibowski	15	Uczeń	III	—	Kozub A.	1	—	pb.
119		Tomaszów Maz.—J. Piłsudzkiego	1921	21	Czojka B.	21	„	II	—	Ks. J. Ostrowski	1	h.	h.
120		Tomaszów Maz.-St. Czarnieck.	1921	21	Grochulski J.	19	„	I	—	Kunsy F.	1	p.	p.
121		Tomaszów Maz.—J. Kilińskiego	1921	10	Makarewicz L.	20	Urzędnik	II	—	Gust. J.	1	h.	h.
122		Turek—T. Kościuszki	1922	31	Słupski J.	18	Uczeń	II	—	Koczorowski W.	1	p.	p.
123		Turek—J. Poniatowskiego	1915	34	Kalinowski H.	22	„	II	—	Turek J.	1	p.	p.
124		Tuszyn—T. Kościuszki	1919	19	Przysiężny E.	23	Nauczyciel	—	—	—	0	—	pb.
125		Zagórów—K. Puławskiego	1916	38	Ziemski K.	28	Agronom	II	—	Kosmulski St.	1	—	pb.
126		Zduńska Wola—T. Kościuszki	1923	40	Deka Z.	20	Uczeń	I	pd.	Ciesielski H.	1	h.	h.
127		Zgierz—J. Poniatowskiego	1921	34	Perka J.	21	Urzędnik	III	—	—	1	h.	h.

Chorągiew Krakowska.

128	1.	Biecz—Pułaskiego	1921	25	Pochulski R.	45	Nauczyciel	—	—	Tusek W.	0	p.	p.
129	1.	Biała—Asnyka	1921	34	Migdał M.	20	Uczeń	II	—	Postępski Wł.	0	p.	h.
130	1.	Brzesko—Poniatowskiego	1924	26	Komornicki St.	16	„	II	—	Missona K.	0	p.	p.
131	1.	Bochnia—Żółkiewskiego	1921	29	Brelczyk St.	19	„	II	—	Dr. Meicher W.	1	p.	p.
132	2.	Bochnia Kościuszki	1922	26	Wręk J.	19	„	II	—	Lipiński St.	1	p.	h.
133	1.	Chrzanów—Kościuszki	1920	33	Schoka A.	19	Student	I	—	Prof. Gadula T.	1	p.	h.
134	1.	Dębica—Romanowskiego	1911	28	Świtalski.	18	Uczeń	II	—	Prof. Szczerba J.	1	p.	p.
135	2.	Dębica—Zawiszy Czarnego	1923	19	Karasiński K.	18	„	II	—	„ „	1	p.	p.
136	1.	Gorlice—Czarnieckiego	1921	35	Burkot Fr.	20	„	II	—	Ankiewicz J.	1	p.	p.
137	2.	Gorlice Kościuszki	1922	25	Wyrobek Wł.	17	„	II	—	„ „	1	p.	p.

Nr. dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczba ludzi	DRUŻYNOWY Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień Młodz.	Stopień Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
	Chorągiew Krakowska.											
138	1. Jasło—Bema	1912	30	Garbasik J.	18	Uczeń	II	—	Kasprzak J.	0	—	p.
139	1. Jaworzno—Pułaskiego	1921	18	Jędrosz Wł.	18	„	II	—	Zechenter Wł.	1	p.	p.
140	2. Jaworzno—Poniatowskiego	1923	20	Maler A.	17	Urzędnik	II	—	„ „	1	p.	h.
141	3. Jaworzno—Dąbrowskiego	1923	22	Kwiatek J.	17	Uczeń	II	—	„ „	1	p.	p.
142	2. Kraków—Dąbrowskiego	1915	22	Kieresiński	18	„	II	—	—	1	p.	p.
143	6. Kraków—Traugutta	1911	29	Leszczycki St.	18	„	II	—	Piotrowski T.	1	p.	p.
144	8. Kraków—Sienkiewicza	1911	23	Strzelichowski St.	33	Urzędnik	II	—	Sosnowski K.	1	p.	h.
145	9. Kraków—Czachowskiego	1921	22	Wąsowicz T.	19	Student	II	—	Sykułowski Fr.	1	h.	h.
146	10. Kraków—Małkowskiego	1922	22	Kremer J.		„			Heffer T.	1	p.	h.
147	11. Kraków—Staszica	1921	15	Borowicki	25	Uczeń	III	—	Solecki A.	0	p.	p.
148	14. Kraków—Poniatowskiego	1924	28	Czajka K.	19	„	II	—	Iwanicki E.	1	p.	p.
149	1. Krosno—Kościuszki	1914	15	Gładysz W.	21	„	II	—	Nowakowski St.	1	p.	p.
150	2. Krosno—Zawiszy Czarnego	1922	38	Marosiewicz M.	18	„	II	—	„ „	1	p.	p.
151	3. Krosno—Chodkiewicza	1921	26	Baczyński St.	17	„	II	—	Patla T.	1	p.	p.
152	4. Krosno—Czarnieckiego	1923	17	Babicki W.	18	„	II	—	Jamroz K.	1	p.	pb.
153	1. Mielec—Kościuszki	1911	22	Wanatowicz Fr.	20	„			Rzepecki W.	0	p.	p.
154	2. Mielec—Kościuszki	1923	24	Rojowski M.	17	„	II	—	„ „	0	p.	h.
155	1. Nowy Sącz—Czarnieckiego	1911	24	Wrozek Z.	16	„	II	—	Pankowski E.	0	p.	p.
156	1. Nowy Targ—Pułaskiego	1919	23	Czarnota Fr.	22	„	II	—	Winiarski J.	1	p.	p.
157	1. Podgórze—Czachowskiego	1920	19	Woyciechowski J.	23	Student	I	—	Rapalski G.	0	p.	p.
158	4. Podgórze—Mickiewicza	1923	21	Mitko St.	20	Urzędnik	II	—	—	0	—	p.
159	2. Rzeszów—Kościuszki	1917	14	Gromski A.	18	Uczeń	II	—	Kowalski A.	0	p.	p.
160	3. Rzeszów—Czarnieckiego	1918	31	Miąsik A.	19	„	II	—	Wilk W.	0	p.	h.
161	1. Tarnów—Zawiszy Czarnego	1911	29	Malczewski W.	18	„	II	—	Godowski M.	0	p.	p.
162	3. Tarnów—Wołodyjowskiego	1924	18	Mugaz Z.	18	„	II	—	Ks. Młodochowski J.	1	p.	pb.
163	4. Tarnów—Skorupki	1924	11	Żancha K.	25	„		—	„ „ „		p.	p.
164	5. Tarnów—Kazimierza Jagiell.	1924	26	Dubiel J.	25	„	II	—	„ „ „		p.	p.
165	1. Trzebinia—Chodkiewicza	1921	22	Piątek Sz.	19	„	II	—	Ks. Luzar M.	1	—	h.
166	2. Trzebinia—Kościuszki	1924	27	Nowozyta M.		„	II	—	—	1	—	p.
167	3. Trzebinia—Poniatowskiego	1924	25	Biskup J.	19	„	II	—	—	1	—	p.
168	4. Trzebinia—Głowackiego	1925	20	Ostrowski I.	17	„	II	—	—	1	—	pb.
169	1. Zakopane—Poniatowskiego	1913	24	Szczygieł W.	24	Profesor	I	ph.	Szczygieł W.	—	p.	p.

(—) *Stanisław Sedlaczek*

Naczelnik G. K. M.

(—) *J. Karśnicki*

Przewodniczący Z. H. P.

Chorągiew Katowicka

243	2	Lasowice — Traugutta	1925	18	T. Dąbrowki	25	Nauczyciel	—	—	T. Dąbrowski	1	p.
244	1	Lipiny — Mickiewicza	1922	19	W. Niederliński	17	Urzędnik	I	—	K. Wysocki	0	p.
245	2	Lipiny — Sobieskiego	1923	33	I. Kmisa	19	Robotnik	II	—	J. Wieszczek	0	pb.
246	2	Łogiewniki — Czarneckiego	1925	27	I. Szuczki	22	Rzemieślnik	III	—	J. Fost	1	p.
247	1	Mała Dąbrówka — Kościuszki	1924	25	E. Kalinowski	22	Robotnik	II	—	K. Haimisz	1	p.
248	2	Mysłowice — Mickiewicza	1922	55	W Baumberger	17	Uczeń	II	—	ks. J. Szymała	0	p.
249	8	Nakło Śl. — Głowackiego	1924	19	J. Buszerek	24	Nauczyciel	III	—	P. Kamiński	1	pb.
250	2	Niwka — Kościuszki	1923	36	E. Nowak	19	Rzemieślnik	II	—	ks. Fr. Gola	1	h.
251	1	Nowa Wieś — Zawiszy Czarnego	1923	17	W. Myspor	19	—	II	—		1	p.
252	2	Nowa Wieś — Mickiewicza	1923	14	J. Huska	17	Rzemieślnik	III	—	W. Domagała	0	p.
253	3	Nowa Wieś — Remeza	1924	23	B. Rudzki	16	Uczeń	III	—	—	0	pb.
254	4	Nowa Wieś — Dąbrowskiego	1924	14	J. Cop	20	Rzemieślnik	III	—	—	0	p.
255	5	Nowa Wieś — Sobieskiego	1924	11	J. Nowak	19	Robotnik	III	—	—	0	pb.
256	7	Nowa Wieś — Moniuszki	1925	14	W. Paprotny	25	Nauczyciel	II	—	P. Walus	0	p.
257	1	Nowy Bytom — Niedurnego	1923	38	A. Pustelnik	25	Urzędnik	II	—	E. Biedrzycki	1	h.
258	2	Nowy Bytom — Kościuszki	1923	—	A. Piekarz				—	T. Taraska	0	p.
259	1	Orzegów — Kościuszki	1920	36	L. Helm	23	Urzędnik	III	—	P. Długajczyk	1	p.
260	2	Orzegów — Mickiewicza	1923	30	B. Koicze	22	Robotnik	II	—	K. Leśny	1	p.
261	3	Orzegów — Miarki	1925	29	R. Gołąbek	18	Robotnik	II	—	L. Kopek	1	pb.
262	2	Pawłów — Zana	1924	21	J. Matusiak	27	Nauczyciel	II	—	J. Wiechura	0	p.
263	6	Piaseczna — Poniatowskiego	1925	16	W. Kubanek	18	Urzędnik	III	—	W. Szuma	1	pb.
264	4	Radzionków — Dąbrowskiego	1924	26	L. Pyka	17	Uczeń	III	—	F. Twardokęs	1	pb.
265	5	Rojca — Czarneckiego	1924	28	F. Jurczyk	16	„	III	—	P. Kamiński	1	pb.
266	1	Ruda — Głowackiego	1921	20	M. Drewiak	21	Robotnik	III	—	—	0	p.
267	3	Ruda — Słowackiego	1924	47	B. Brabański	19	„	III	—	M. Funkel	0	p.
268	4	Ruda — Janusa	1923	21	A. Wyleżał	21	Urzędnik	III	—	—	0	pb.
269	9	Stare Chechło — Kilińskiego	1925	15	P. Kubik	23	Robotnik	III	—	P. Kubik	1	pb.
270	8	Sucha Góra — Zamoyskiego	1925	17	R. Kabyta	20	Urzędnik	III	—	A. Szmatloch	1	pb.
271	1	Szarlej — Damrotha	1920	25	E. Gaweł	18	Uczeń	III	—	W. Rabsztyn	0	pb.
272	1	Świętochłowice — Niedurnego	1922	14	W. Kałuża	19	Robotnik	II	—	—	0	p.
273	2	Świętochłowice — Poniatowskiego	1923	13	J. Szuber	16	Uczeń	—	—	—	0	pb.
274	1	Tarn. Góry — Janusa	1924	35	J. Mocny	20	„	III	—	A. Brodzki	1	h.
275	3	Tarn. Góry — Żółkiewskiego	1924	30	A. Ibrom	19	Urzędnik	III	—	P. Bialik	0	pb.
276	12	Tarn. Góry — Sobieskiego	1925	17	S. Kwapisz	19	Uczeń	III	—	P. Babirecki	1	pb,
277	1	Tychy — Bolesława Chrobrego	1923	18	A. Hnida	17	Urzędnik	III	—	K. Hrabia	0	p.
278	1	Wełnowiec — Kościuszki	1923	18	J. Magiera	18	Rzemieślnik	II	—	J. Prażmowski	0	p.
279	1	Załęże — Bolesława Chrobrego	1920	20	J. Lis	18	„	I	pd.	St. Kołodziej	1	h.
280	2	Załęże	1920	29	E. Zientek	16	„	II	—	E. Kiełczewski	1	p.
281	1	Zgoda — Sobieskiego	1925	19	K. Krawczyk	19	„	III	—		0	p.
282	2	Zgoda — Kościuszki	1924	20	B. Wawrzynik	19	„	II	—	K. Kuźniarski	0	p.

Nr. dypl.		DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień Młodz.	Stopień Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
Chorągiew Toruńska													
283	1	Brodnica — Kościuszki	1925	40	W. Pągowski	20	Nauczyciel	II	—	B. Nowak	1		p
284	1	Chełmno — Poniatowskiego	1919	12	B. Chrzanowski	20	Robotnik	II	—	—	1		p
285	2	Chełmno — Hallera	192)	18	B. Porożyński	16	Uczeń	I	—	A. Rozentreter	1		p
286	3	Chełmno — Żółkiewskiego	1923	16	A. Todojewski	20	Urzędnik	II	—	P. Malinowski	1		pb
287	1	Chełmża — Paderewskiego	1919	30	F. Paczkowski	20	Malarz	II	—	St. Łuckowski	1		p
288	2	Chełmża — Zawiszy Czarnego	1921	24	T. Urbański	18	Uczeń	I	—	Z. Markowski	1		p
289	1	Chojnice — Kościuszki	1920	24	B. Kalkowski	20	„	II	—	St. Bieszk	1		p
290	4	Chojnice — Sobieskiego	1924	21	J. Siegmund	20	„	II	—	F. Mondzielewski	1		p
291	5	Chojnice — Poniatowskiego	1924	16	F. Kąsik	18	Urzędnik	III	—	I. Piotrkowski	1		p
292	6	Chojnice — Władysł. Łokietka	1924	34	I. Pieczyński	18	„	III	—	Ł. Szulc	1		w
293	1	Gniew — Sobieskiego	1921	25	J. Górski	19	Uczeń	III	—	J. Łuszpiński	1		p
294	2	Gniew — Dąbrowskiego	1922	22	G. Krelba	16	„	III	—	K. Ejdowski	1		p
295	4	Grudziądz — Sowińskiego	1921	28	W. Derysz	19	„	I	—	J. Jastrzębski	1		h
296	1	Golub — Kościuszki	1921	36	F. Wojdyło	22	Nauczyciel	III	—	K. Górski	1		p
297	1	Grzywna — Bolesława Chrobrego	1923	19	E. Monarski	18	Uczeń	II	—	J. Monarski	0		pb
298	2	Kościerzyna — Hallera	1920	32	H. T. Kossakowski	32	Nauczyciel	I	ph	H. T. Kossakowski	1		p
299	1	Kowalewo — Kościuszki	1923	15	B. Jabłoński	19	Robotnik	—	—	—	0		pb
300	1	Lubawa — Hallera	1921	46	A. Wagner	21	Uczeń	II	—	J. Chmieleski	0		p
301	2	Lubawa — Kościuszki	1921	26	W. Łańcucki	16	„	II	—	J. Pasierb	0		p
302	1	Lubicz — Kościuszki	1923	20	T. Maruch	15	„	III	—	D. Jaworski	0		pb
303	1	Nowe—miasto — Poniatowskiego	1920	35	E. Jankowski	17	„	III	—	J. Górecki	0		p
304	1	Starogard — Kościuszki	1921	50	J. Cyrunkowski	18	„	III	—	K. Górski	1		p
305	2	Starogard — Poniatowskiego	1922	25	St. Miętkowski	17	„	III	—	A. Pugajski	1		p
306	3	Starogard — Sobieskiego	1920	37	A. Wiecki	20	„	III	—	A. Czwajeryński	1		p
307	2	Świecie — Kościuszki	1921	15	J. Pogoda	18	„	III	—	K. Ekstein	0		p
308	1	Tczew — Dąbrowskiego	1925	57	M. Bahr	19	„	III	—	ks. F. Rydzewski	1		pb
309	2	Tczew — Kościuszki	1924	20	E. Szymkowiak	19	Rzemieślnik	III	—	A. Garnuszewski	1		p
310	3	Toruń — Bolesława Chrobrego	1919	22	T. Cieplik	19	Handlowiec	I	—	B. Makowski	1		p
311	4	Toruń — Hallera	1920	29	S. Dąbrowski	17	Uczeń	III	—	T. Kandyba	1		p
312	6	Toruń — Zawiszy Czarnego	1918	32	T. Czombrowski	18	„	II	—	A. Czajkowski	1		p
313	9	Toruń — Żółkiewskiego	1923	15	S. Kubiak	17	„	I	—	J. Grabowski	1		p
314	10	Toruń — Dąbrowskiego	1923	20	S. Burzyński	22	Nauczyciel	III	—	B. Jagielski	1		pb
315	1	Wąbrzeźno — Kościuszki	1921	34	J. Staśko	25	Nauczyciel	II	—	J. Staśko	1		p
316	2	Wąbrzeźno — Żółkiewskiego	1925	16	Cz. Racki	17	Uczeń	II	—	E. Tkaczyk	1		w
317	1	Wejcherowo — Kościuszki	1924	22	F. Domalanus	19	Rzemieślnik	II	—	A. Bielkiewicz	1		p

(—) Wł. Czapliński.

(—) Kier. Wydz. Org

(—) Stanisław Sedlaczek

Naczelnik G. K. M.

Wpis drużyn Męskich do Z. H. P. na rok 1926. Lista Nr 5.

Chorągiew Brzeska

Nr dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY: Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień: Młodz.	Stopień: Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
400	Skibniew — Czarniecki	1925	34	St. Marcinkiewicz	24	naucz.	III	—	L. Turos	0	—	pb

Chorągiew Radomska

Nr dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY: Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień: Młodz.	Stopień: Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
401	Białobrzegi — Kościuszki	1918	24	M. Kołodziejski	23	naucz.	I	—	—	1	—	h
402	Opatów — Kościuszki	1917	—	B. Czub	—	—	—	—	—	0	—	p
403	Opatów — Pułaskiego	1921	—	J. Sarzyński	—	—	—	—	—	—	—	p
404	Ostrowiec — Langiewicza	1915	35	K. Witkowski	17	uczeń	II	—	Ks. Kapusta	1	—	h
405	Ostrowiec — Pułaskiego	1916	23	St. Szcześniak	19	bez zajęcia	II	—	Wł. Wajnberger	1	—	h
406	Ostrowiec — Kościuszki	1919	35	K. Kozikowski	19	uczeń	II	—	Wł. Wajnberger	1	—	h
407	Ostrowiec — Poniatowski	1923	26	J. Wiechęć	27	naucz.	I	—	—	1	—	h
408	Radom — Traugutta	1915	43	Al. Klochowicz	18	uczeń	II	—	M. Małuja	1	—	h
409	Radom — Kościuszki	1917	27	T. Borkiewicz	19	uczeń	II	—	Pawiński	1	—	p
410	Radom — Kilińskiego	1918	12	T. Sygutowski	20	urzędnik	II	—	S. Pietrzykowski	—	—	p
411	Radom — Sobieskiego	1916	60	H. Stojek	20	biuralista	II	—	M. Kwapisiewicz	1	—	p
412	Radom — Z. Czarnego	1922	26	J. Lemantowski	19	uczeń	II	—	A. Kucharski	1	—	p
413	Kamienna — Skarżysko — Czarn.	1916	35	J. Małowicz	28	biuralista	I	—	A. Dudzic	1	—	p
414	Kam. — Skarżysko — Niemcewicz	1918	30	H. Glejzer	21	ślusarz	II	—	E. Turno	1	—	p
415	Kam. — Skarżysko — Jachowicz	1921	22	R. Olszewski	18	uczeń	II	—	K. Siemianowski	1	—	w
416	Starachowice — Z. Czarnego	1925	—	Wł. Dudek	—	—	II	—	—	—	—	pb
417	Starachowice — Langiewicza	1925	—	St. Madej	—	—	II	—	R. Mirowski	—	—	pb
418	Starachowice — Chrobrego	1925	—	H. Kalwasiński	—	uczeń	III	—	R. Mirowski	—	—	pb
419	Wolanowo — Kościuszki	1925	18	M. Zlamal	25	naucz.	—	—	—	—	—	pb

Chorągiew Lubelska

Nr dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY: Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień: Młodz.	Stopień: Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
420	Chełm — Poniatowski	1916	47	R. Głowacki	19	uczeń	II	—	M. Kińczyk	1	—	p
421	Dubienka — Kościuszki	1924	13	J. Nowicki	28	naucz.	III	—	—	—	—	pb
422	Kazimierz Dolny — Kaz. Wielkiego	1919	45	L. Pachowicz	—	ślusarz	II	—	W. Ciechanowski	1	—	p
423	Krasnystaw — Kościuszki	1917	30	A. Smyk	20	uczeń	I	—	P. Bohuszewicz	1	—	p
424	Kraśnik — Lisa Kuli	1919	30	W. Kawęcki	21	uczeń	II	—	H. Pyrkosz	1	—	p
425	Lublin — Z. Czarnego	1912	31	St. Rostworowski	18	uczeń	I	—	A. Krzyżanowski	1	—	p
426	Lublin — R. Traugutta	1912	38	H. Krusze	19	uczeń	II	—	L. Kowalczewski	1	—	p
427	Lublin — Kościuszki	1913	39	St. Pietrzyk	24	urzędnik	I	—	—	1	—	h
428	Lublin — Konarskiego	1919	33	M. Malesza	20	uczeń	I	—	J. Ciechota	1	—	h
429	Lublin — Piłsudskiego	1921	40	J. Wądołowski	23	urzędnik	II	—	T. Trautman	1	—	h
430	Lublin — Krzywoustego	1924	13	St. Lewanderski	26	urzędnik	—	—	M. Gątorzewski	1	—	p
431	Parczew — Poniatowskiego	1923	40	Jan Deska	18	uczeń	III	—	Ant. Banach	—	—	pb
432	Siedliszcze — Kościuszki	1926	13	Eug. Piątkowski	21	naucz.	III	—	St. Batorski	1	—	pb
433	Szczebrzeszyn — Zamoyskiego	1916	47	R. Rogowski	20	uczeń	II	—	Fr. Mierniczak	1	—	p
434	Tarnogóra — Poniatowskiego	1922	30	M. Herc	17	uczeń.	—	—	J. Śliwa	1	—	p

Chorągiew Lwowska

Nr dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY: Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień: Młodz.	Stopień: Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
435	Złoczów — Mazurka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	p
436	Ustrzyki — Z. Czarnego	1925	20	Sz. Michalski	20	laborant	II	—	ks. J. Stasiowski	—	—	pb
437	Stanisławów — Z. Czarnego	1925	32	Z. Markiewicz	28	urzędnik	I	phm.	J. Babczyszyn	1	—	pb

Nr dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień Młodz.	Stopień Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
	Chorągiew Krakowska											
438	Kraków — Sobieskiego	1921	23	J. Migsik	—	akad.	—	pd	Ks. J. Lozek	—	—	h
439	Kraków — Grodyńskiego	1912	26	M. Lewiński	20	akad.	I	—	J. Pelczarski	1	—	h
440	Tarnobrzeg — Dąbrowskiego	1912	24	T. Jagoszewski	20	uczeń	I	—	J. Wojnas	—	—	h
441	Rzeszów — Piłsudskiego	1917	40	T. Wojciechowski	17	uczeń	II	—	T. Krzaklewski	—	—	h
442	Kraków — Mickiewicza	1923	21	St. Mitko	20	urzędnik	II	—	—	—	—	p
443	Kraków — Żółkiewskiego	1920	37	E. Wyrobek	19	akad.	I	—	J. Plezia	1	—	h
444	Tarnów — Mohorta	1911	25	Jan Curyło	18	uczeń	III	—	Wł. Pec	—	—	p
445	Rzeszów — Bordowskiego	1923	10	T. Bizerski	22	uczeń	II	—	—	—	—	p
446	Nowy Sącz — Sienkiewicza	1924	21	M. Miranowicz	16	uczeń	II	—	St. Serafin	1	—	p
447	Nisko — Mickiewicza	1923	21	J. Błaszczak	19	uczeń	II	—	R. Janicki	—	—	pb
448	Kraków — Pułaskiego	1912	30	J. Szablowski	20	st. fil.	II	—	Ig. Król	1	—	p
449	Kraków — Kościuszki	1911	23	W. Walewski	19	uczeń	II	—	—	1	—	pb
450	Kraków — Mickiewicza	1923	21	St. Mitko	20	urzędnik	II	—	—	—	—	p
451	Kraków — Reytana	1907	—	J. Mędyk	21	akad.	I	pd	E. Ostachowicz	1	—	p
	Chorągiew Włocławska											
452	Włocławek — Kościuszki	1914	25	M. Matuszkiewicz	20	drukarz	I	—	—	—	—	p
453	Gostynin — Kościuszki	1925	40	W. Okraska	15	uczeń	III	—	W. Ciećwierz	—	—	pb
454	Gąbin — Kościuszki	1925	40	R. Gołębiowski	24	nauczyciel	—	—	J. Mieczniewski	—	—	pb
455	Model — Kilińskiego	1924	16	B. Cichocki	14	uczeń	III	—	W. Manewski	—	—	pb
456	Kutno — Traugutta	1925	36	J. Podczaski	17	uczeń	I	—	J. Pawlikowski	1	—	pb
457	Kutno — Czarnieckiego	1923	20	K. Dobiński	23	nauczyciel	H. R.	pd	—	1	—	w
458	Kutno — Rejtana	1917	38	P. Heyman	17	uczeń	II	—	J. Drodowski	1	—	pb
459	Służewo — Kościuszki	1920	38	S Rutkowski	27	piekarz	II	—	J. Szalczaki	1	—	pb
460	Otłoczyn — Kościuszki	1924	12	S. Swiątkowski	19	uczeń	II	—	F. Dolatowski	—	—	pb
461	Aleksandrów — Zawiszy	1922	12	J. Szałek	17	—	II	—	—	1	—	pb
462	Aleksandrów — 5 poległych	1925	26	J. Woźnicki	21	stolarz	I	—	P. Kuczek	1	—	pb
463	Aleksandrów — Kilińskiego	1922	16	A. Wójcicki	19	uczeń	I	—	L. Ostrowski	1	—	p
464	Aleksandrów — Dąbrowskiego	1916	36	W. Berkan	15	uczeń	II	—	M. Wentlandr	1	—	pb
465	Aleksandrów — Traugutta	1916	31	B. Szczepański	18	uczeń	II	—	T. Gielega	1	—	pb
466	Włocławek — Sobieskiego	1921	30	W. Szląząk	34	profesor	H. R.	—	T. Zieliński	1	—	p
467	Włocławek — Batorego	1921	12	T. Woźnicki	27	buchalter	H. R.	ph	—	—	—	p
468	Włocławek — Konarskiego	1925	31	W. Poniatowski	17	uczeń	II	—	—	—	—	pb
469	Włocławek — Tarkowskiego	1922	—	P. Ochmański	18	uczeń	I	—	—	—	—	w
470	Włocławek — boh. z 1863 r.	1917	28	T. Wilczewski	19	uczeń	II	—	Z. Błędowski	—	—	p
471	Włocławek — Pułaskiego	1911	22	L. Bieganowski	18	uczeń	H. R.	—	Ks. A. Bogdański	1	—	p
472	Gostynin — Langiewicza	1915	36	W. Rubikas	17	uczeń	I	—	Ks. Żebrowski	—	—	p
473	Chodecz — Kościuszki	1922	23	A. Wiśniewski	16	uczeń	III	—	E. Kopflerówna	—	—	p
474	Lubień — Kościuszki	1924	16	W. Kaczmarek	18	biuralista	II	—	S. Jędrzejewski	—	—	pb

(—) Wł. Czapliński
Kier. Wydz. Org.

(—) Stanisław Sedlaczek
Naczelnik G. K. M.

Wpis drużyn Męskich do Z. H. P. na rok 1926. Lista № 2.

Nr. dypl.		DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY: Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień: Młodz.	Stopień: Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
		Chorągiew Kowelska											
170	1	Dubno Kościuszki	1920	47	Z. Benc	18	Uczeń	I	—	I Pietraszek	0	h	p
171	1	Kamień Koszyrski Łukasińskiego	1922	20	R. Szarek	16	„	II	—	W. Nowicki	1	p	pb
172	1	Kowel Zawiszy Czarnego	1920	30	E. Konopacki	20	„	II	—	L. Kisiel	1	h	h
173	3	Kowel Żółkiewskiego	1921	19	Z. Florkiewicz	20	„	II	—	L. Kosmulski	1	p	h
174	4	Kowel Czarnieckiego	1925	14	St. Jawor	21	„	II	—	W. Barbara	1	—	pb
—	5	Kowel Rejtana	1925	33	P. Piszo	19	„	I	—	S. Ruszkiewicz	1	—	pb
175	6	Kowel Poniatowskiego	1922	23	J. Szewczyk	19	„	II	—	J. Fronik	1	—	pb
176	2	Krzemieniec Poniatowskiego	1922	29	D. Sawicki	18	„	II	—	E. Czyżda	1	h	h
177	3	Krzemieniec Czackiego	1923	35	Z. Martinek	17	„	II	—	J. Filarski	1	p	p
178	4	Krzemieniec Czarnieckiego	1925	25	Z. Międzybrodzki	17	„	II	—	M. Sandecka	1	—	W
179	1	Luboml Poniatowskiego	1924	25	M. Zakrzewski	18	„	II	—	T. Wałęga	1	—	pb
180	1	Ostróg Kościuszki		36	K. Tucza		„	III	—	Sz. Usiądek	1	h	p
—	2	Ostróg Poniatowskiego	1924	13	W. Pająk	20	„	II	—	M. Konasiewiczowa	1	h	pb
181	3	Ostróg Dąbrowskiego	1925	38	St. Ossowski	19	„	II	—	„ „	1	—	pb
182	1	Równe Poniatowskiego	1918	46	H. Rudnicki	19	„	II	—	J. Zabokszycki	1	p	p
183	2	Równe Kościuszki	1922	26	T. Lewocki	19	„	I	—	W. Kossak	1	p	p
184	3	Równe Hallera	1923	24	M. Słuchocki	19	„	I	—	A. Krzemień	1	p	p
185	5	Równe św. Jerzego	1925	48	W. Gont	19	Uczeń	II	—	A. Juszkiewicz	1	—	p
—	1	Włodzimierz Czarnieckiego	1917	31	Z. Brzesko	20	„	II	—	O. Przybyła	1	h	p
—	2	Włodzimierz Wiśniowieckiego	1923	29	M. Kazimierowicz	20	Urzędnik	I	—	A. Dąbrowski	1	p	p
186	3	Włodzimierz	1922	36	W. Petlicki	20	Uczeń	III	—	C. Dąbrowski	1	p	p
187	4	Włodzimierz Poniatowskiego	1925	28	K. Sobolewski	17	„	III	—	— —	1	—	pb
188	1	Zdołbunów Wiśniowieckiego	1921	22	M. Kijewski	16	„	II	—	H. Rożniecki	1	h	h
189	2	Zdołbunów Kościuszki	1918	22	Z. Łosowski	19	„	II	—	„ „	1	h	h
190	4	Zdołbunów Małkowskiego	1924	25	T. Niczewski	18	Student	I	Pd.	prof. Cywiński	1	p	h
		Chorągiew Białostocka											
191	2	Augustów — Behego	1923	25	J. Stankiewicz	24	Rzemieślnik	III	—	ks. St. Mokiel	0	p	p
192		Białystok — Traugutta	1919	37	Z. Kłosowski	22	„	II	—	Z. Świderski	1	h	h
193	2	Białystok — Mickiewicza	1923	41	B. Chodźko	16	Uczeń	II	—	ks Marcinkowski	0	p	p
194	3	Białystok — Czarneckiego	1923	48	B. Dubaniewicz	21	„	II	—	S. Gasztoft	0	p	p
195	4	Białystok — Zawiszy Czornego	1920	25	Cz. Ostaszewski	18	„	I	—	M. Krawczyk	0	h	h
196	5	Białystok — Kościuszki	1925	26	E. Frockowiak		Urzędnik	II	—	A. Wróbel	0	—	pb
197	1	Grajewo — Dąbrowskiego	1923	21	Z. Dziekoński	19	Uczeń	I	—	K. Dąbrowski	1	h	h
198	1	Łapy — Traugutta	1920	21	L. Baliński	23	Nauczyciel	II	pd.	—	—	h	h
199	2	Sejny — Kościuszki	1924	31	A. Jackowski	19	Uczeń	III	—	ks. J. Wierzbowski	1	p	p
200	1	Starosielce — Nieznanego żołn.	1926	18	St. Kuropatwa	19	„	II	—	P. Grzybowski	1	p	p
201	1	Suwałki — Głowackiego	1918	32	J. Pstrokoński	19	„	I	—	ks. K. Grunwald	1	h	h
202	3	Suwałki — Kościuszki	1924	20	J. Czerechowicz	20	„	II	—	F. Aleksandrowski	0	p	p
203	4	Suwałki — Traugutta	1924	23	W. Baranowski	18	„	II	—	—	0	p	p
204	5	Suwałki — Brzostowskiego	1919	27	B. Pstrokoński	20	Student	II	—	St. Gure	0	w	p
205	6	Suwałki — Kilińskiego	1926	18	M. Białokór	21	Uczeń	III	—	—	0	—	pb
206	1	Swisłocz — Traugutta	1924	55	I. Białek	21	„	I	—	P. Białek	0	—	p
207	1	Wołkowysk — Kościuszki	1919	30	W. Kolenda	16	„	II	—	R. Karolewicz	0	—	p
208	3	Wołkowysk — Poniatowskiego	1925	27	W. Wołyńcewicz	17	„	II	—	„	1	—	p
209	1	Wysokie Mazowieckie Kościuszki	1925	27	J. Kuźnicki	29	Nauczyciel	III	—	E. Jagusiak	0	—	p

Nr. dypl.		DRUŻYNA	Rok założenia	Liczba ludzi	DRUŻYNOWY					OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac.	
					Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień Młodz.	Stopień Instr.			1925	1926
Chorągiew Wileńska													
210	1	Dzisna — Traugutta	1921	41	B. Bobiatyński	19	Uczeń	I	—	K. Szlenk.	1	h	h
—	2	Dzisna — Znwiszy Czarnego	1922	26	J. Kisiel	20	„	II	—	W. Gryglewski	0	p	pb
—	1	N. Wilejka — Żółkiewskiego	1924	28	A. Kwaśniak	30	Urzędnik	H. R.	ph	ks W. Araszkiewicz	0	p	pb
211	1	Smorgonie — Kościuszki	1924	24	W. Malewski	22	Nauczyciel	II	—	—	—	—	pb
—	1	Święciany — Kościuszki	1919	51	J. Maciusowicz	33	„	III	—	J. Maciusowicz	1	p	p
212	2	Święciany—Poniatowskiego	1925	39	R. Markiewicz	18	Uczeń	II	—	J. Janczewski	1	—	pb
—	1	Szczuczyn — Kościuszki	1924	27	St. Sancewicz	23	„	II	—	K. Bocewicz	0	p	p
—	1	Wilno — Traugutta	1923	58	R. Łuczyński	25	Student	H. R.	ph	St. Jarocki	1	h	p
213	3	Wilno — Pułaskiego	1925	22	W. Masłowski	22	„	I	—	R. Czyżewski	0	—	pb
214	4	Wilno — Poniatowskiego	1925	31	A. Głębocki	24	Nauczyciel		—	A. Romanowski	0	p	pb
215	5	Wilno — Sierakowskiego	1925	48	W. Korabiewicz	22	Student	II	—	—	0	—	pb
216	7	Wilno — Jasińskiego	1923	31	P. M. Puciata	31	„	H. R.	pd	ks. B Jeleński	1	h	h
217	8	Wilno — Bolesława Chrobr.	1925	32	K. Skup	21	„	I	ph	R. Antoszewicz	1	—	pb
218	13	Wilno — Zawiszy Czarnego	1921	25	J. Grzesiak Czarny	25	Urzędnik	H. R.	ph	H. Łukaszewski	1	h	h
Chorągiew Katowicka													
219	1	Bielsko — Kościuszki	1925	26	St. Matusiak	18	Uczeń	III	—	Prof. Boryczko	1		pb.
220	2	Bielsko — Poniatowskiego	1925	13	R. Opychał	16	„	III	—	K. Szebra	1•		pb.
221	3	Bielsko — Puławskiego	1925	31	B. Kapusta	15	„	III	—	W. Molla	1		pb.
222	1	Bielszowice — Poniatowskiego	1924	15	W. Kuszko	20	Rzemieślnik	III	—	K. Wierzbowski	0		p.
223	10	Bobrowniki — Mickiewicza	1925	19	K Kleinpreter	22	Nauczyciel	III	—	K. Kleinpreter	0		pb.
224	1	Brzezinka — Poniatowskiego	1925	16	R. Mendera	16	Uczeń	III	—	Ks. Kudera	0		pb.
225	1	Brzeziny — Małkowskiego	1920	20	P. Mańka	22	Urzędnik	II	—	F. Gliklich	1		p.
226	1	Bytków — Małkowskiego	1923	30	P. Wróbel	21	„	II	—	K. Matysik	1		h.
227	1	Chorzów — Dąbrowskiego	1923	9	H. Gornik	20	„	III	—	—	1		pb.
228	2	Chropaczów — Mickiewicza	1923	17	A. Wandziura		Robotnik	III	—	—	0		w.
229	1	Giszowiec — Traugutta	1924	25	J. Karpała	21	Nauczyciel	I	pd.	dr. Sęczyk	1		h.
230	1	Godula — Kazimierza W.	1924	23	J. Nowak	18	Rzemieślnik	III	—	K. Łowiński	0		pb.
231	2	Godula — Kościuszki	1925	22	A. Danisz	18	„	—	—	—	0		pb.
232	1	Hajduki W. — Poniatowskiego	1921	13	W. Rudek	2[illegible]	Robotnik	II	—	T Paczyński	0		pb.
233	1	Katowice — Kościuszki	1922	23	W. Gojny	19	Uczeń	II	—	A Tomechna	1		p.
234	2	Katowice — Zawiszy Czarnego	1922	14	E. Pieszko	19	Robotnik	II	—	St. Rzeszowski	1		p.
235	5	Katowice — Żółkiewskiego	1924	21	L. Wacławek	20	Urzędnik	I	—	G. Rokita	0		h.
236	6	Katowice — Traugutta	1925	9	J. Paczkowski	18	Uczeń	II	—	—	1		h.
237	1	Kochłowice	1921	28	J. Kurzeja	20	Robotnik	II	—		1		p.
238	2	Kochłowice — Kościuszki	1923	25	E. Karperczyk	18	Uczeń	II	—	Z. Kozierowski	0		p.
239	1	Królewska Huta — Chrobrego	1921	28	J. Czech	20	Urzędnik	III	—	J. Grabela	0		p.
240	2	Królewska Huta — Zawiszy Czar.	1922	19	W. Grochowalski	17	Uczeń	II	—	E. Giżycki	0		p.
241	3	Królewska Huta — Czachowskiego	1922	22	K. Rochacz	20	„	I	—	W. Markowski	0		p.
242	1	Krasowy — Poniatowskiego	1924	19	A. Długajczyk	18	Rzemieślnik	—	—	ks. J. Wodan	0		pb.

Wpis drużyn Męskich do Z. H. P. na rok 1926. Lista Nr 4.

Nr dypl.	DRUŻYNA	Rok założenia	Liczy ludzi	DRUŻYNOWY Imię i nazwisko	Wiek	Zawód	Stopień Młodz.	Stopień Instr.	OPIEKUN	K. P. H.	Kwalifikac. 1925	Kwalifikac. 1926
	Chorągiew Brzeska											
359	1 Dubica — Kościuszki	1925	27	I. Westwalewicz	19	Uczeń	II	—	J. Koziara	0		p
360	1 Kobryń — Traugutta	1917	35	R. Radzikowski	20	„	I	—	M. Zawiślak	1		p
361	2 Kobryń — Kościuszki	1924	15	F. Kowalczuk	—	„	—	—	A. Jamrozek	1		
362	1 Nieśwież — Zawiszy Czarnego	1917	9	K. Czereyski	17	„	II	—	W. Chamuła	0		p
363	2 Nieśwież — Traugutta	1923	32	B. Pietraszkiewicz	22	Urzędnik	I	—	—	0		p
	Chorągiew Sosnowiecka											
364	24 Będzin — Traugutta	1920	24	Z. Jędrusik	19	Uczeń	II	—	Ks. R. Rams	1		p
365	5 Czeladź — Czarnieckiego	1913	26	St. Orszuł	18	Robotnik	II	—	J. Wieczorek	1		p
366	14 Czeladź — Kościuszki	1917	17	F. Kuciński	20	Uczeń	II	—	F. Raducki	1		p
367	43 Czeladź — Sobieskiego	1924	25	A. Libiszewski	20	—	III	—	J. Suma	1		pb
368	3 Częstochowa — Łukasińskiego	1912	26	S. Janiszewski	21	Nauczyciel	II	—	S. Janiszewski	1		p
369	11 Częstochowa — Czarnieckiego	1920	42	J. Staniszewski	19	Uczeń	III	—	Fr. Chmura	1		pb
370	16 Częstochowa — Mickiewicza	1919	16	Cz. Wirental	20	„	II	—	M. Doering	1		pb
371	26 Częstochowa — Kościuszki	1921	46	J. Nowak	19	Urzędnik	I	—	A. Ziemięcki	1		h
372	1 Dąbrowa Górn.—Czachowskiego	1911	40	St. Malarski	24	„	H. R.	—	A. Stadnicki	1		p
373	39 Gołonóg — Poniatowskiego	1923	18	S. Zięba	19	Uczeń	II	—	S. Brok	0		pb
374	6 Grodziec — Żółkiewskiego	1913	28	S. Porębski	23	Urzędnik	I	pd	E. Klekert	1		h
375	35 Klimontów — Pułaskiego	1923	22	K. Kamiński	18	Rzemieślnik	II	—	Z. Kotarski	1		p
376	13 Kłobucko — Kościuszki	1917	30	T. Sobis	23	„	II	—	—	0		pb
377	34 Maczki — Batorego	1920	26	St. Todór	18	Uczeń	III	—	P. Tyl	0		pb
378	33 Myszków — Kościuszki	1922	40	St. Tężowski	21	Nauczyciel	I	pd	F. Nadrowski	1		h
379	10 Olkusz — Kościuszki	1915	18	K. Mnożkiewicz	20	Uczeń	II	—	—	1		p
380	21 Olkusz — Kilińskiego	1918	10	M. Luboni	18	„	III	—	I. Kowalski	1		pb
381	38 Olkusz — Czarnieckiego	1924	15	S. Rzadkowski	16	„	II	—	J. Rzepecki	1		p
382	18 Raków — Kościuszki	1919	46	W. Nurczyński	20	„	I	—	J. Wójcicka	1		h
383	2 Sosnowiec — Staszica	1913	25	J. Jamota	18	„	II	—	T. Nowakowski	1		h
384	4 Sosnowiec — Poniatowskiego	1911	34	Z. Karek	21	„	II	—	M. Rzadkiewicz	1		h
385	8 Sosnowiec	1916	19	S. Sołtysik	20	Robotnik	I	—	H. Nitecki	1		p
386	19 Sosnowiec — Zawiszy Czarnego	1919	35	J. Faszczerski	20	Handlowiec	II	—	G. Pelc	1		pb
387	25 Sosnowiec — Łukasińskiego	1920	26	R. Kuc	20	Robotnik	I	pd	A. Gębicki	1		p
388	27 Sosnowiec — Zawiszy Czarnego	1920	48	T. Cesarz	17	Uczeń	II	—	W. Rajczytowski	1		p
389	41 Sosnowiec — Chodkiewicza	1924	22	St. Kapański	20	„	I	—	Ks. J. Sobczyński	1		p
390	7 Strzemieszyce — Głowackiego	1914	28	St. Ciepliński	20	„	II	—	W. Krzyżanowski	1		p
391	36 Wojkowice — Sobieskiego	1923	16	M. Nalewczyński	20	„	I	—	A. Rusinowski	1		p
392	37 Wolbrom — Czarnieckiego	1923	20	W. Hadt	20	Urzędnik	III	—	M. Mrozowski	1		p
393	12 Zawiercie — Kościuszki	1917	26	St. Duda	20	Uczeń	II	—	K. Michniewicz	1		pb
394	15 Zawiercie — ółkiewskiego	1917	41	St. Pęczkowski	20	Handlowiec	III	—	J. Szemla	1		p
395	17 Zawiercie — Traugutta	1919	36	St. Sus	24	„	I	—	Ks. B. Wojzler	1		h
396	23 Zawiercie — Pułaskiego	1921	20	St. Pałcik	23	Urzędnik	II	—	—	—		pb
397	28 Zawiercie — Zawiszy Czarnego	1921	20	W. Palun	20	—	II	—	J. Palun	1		p
398	30 Zawiercie — Poniatowskiego	1921	8	St. Pałcik	23	Urzędnik	II	—	M. Dudała	1		pb
399	40 Ząbkowice — Sowińskiego	1924	28	R. Chromiński	19	Student	I	—	Ks. J. Pluciński	1		h

(—) Wł. Czapliński
Kier. Wydz. Org.

(—) Stanisław Sedlaczek
Naczelnik G. K. M.

Zagajający: Pomyślcie Druhowie, czem światło i ognisko jest dla ludzi dzisiejszych. (Chwila ciszy. Prawie każdy zamyślony, zadumany).

Głos 1. Jaśniej ludziom na duszy i sercu.
Głos 2. Bez słońca i ognia nie byłoby życia.
Głos 3. Jest symbolem miłości i braterstwa.

Zagajający: A czem ono jest tutaj dla nas?

Głos 1. Ciepło nam... (ciepłe miłe uśmiechy).
Głos 2. Kizio chciał to pewno powiedzieć w znaczeniu bardziej duchowem, a nie fizycznem...
Głos 3. Te iskry są jakby naszemi myślami, rozświetlającemi choćby na chwilę ciemności życia...
Głos 4. Daje nam energję do życia, gdyż i samo tę utajoną energję posiada.
Głos 5. Ognisko nasze wyobraża wielką rodzinę. Tutaj jakoś, nikt drugiemu z nas nie umie rzec inaczej — jeno — **bracie...**
Głos 6. Krzepi w nas siły, urzeczywistnia marzenia...
Głos 7. Daje nam pogodę w duszach, usuwa jad sceptycyzmu i — wybujałego krytycyzmu.
Głos 8. Spaja nas w jakieś stalowe ogniwa.
Głos 9. Czuję jedno; dobrze mi tutaj... (cisza, skry sypią się z płomienia).

Zagajający: (głos szczery, wnikliwy) Nie trzeba nam tutaj filozofować, ani definjować. Z tego co powiedzieliśmy sobie, wysnuwam jedną myśl, jedno uczucie: **stajemy się naprawdę braćmi.** Za kilka dni, ogorzali pełni mocy, energji do życia codziennego, do pracy, do nauki, do mozołów dnia każdego — rozejdziemy się do swych ognisk, do swych legowisk, już rodzinnych. Rozniesiemy z sobą to dobre ziarno, ten płomień niezgasły.

My szara brać obozowa...

(pełna cisza, dłuższa chwila skupienia).

ST. SEDLACZEK.

Szyki drużyny skautowej

(Z kursu w Kandersteg).

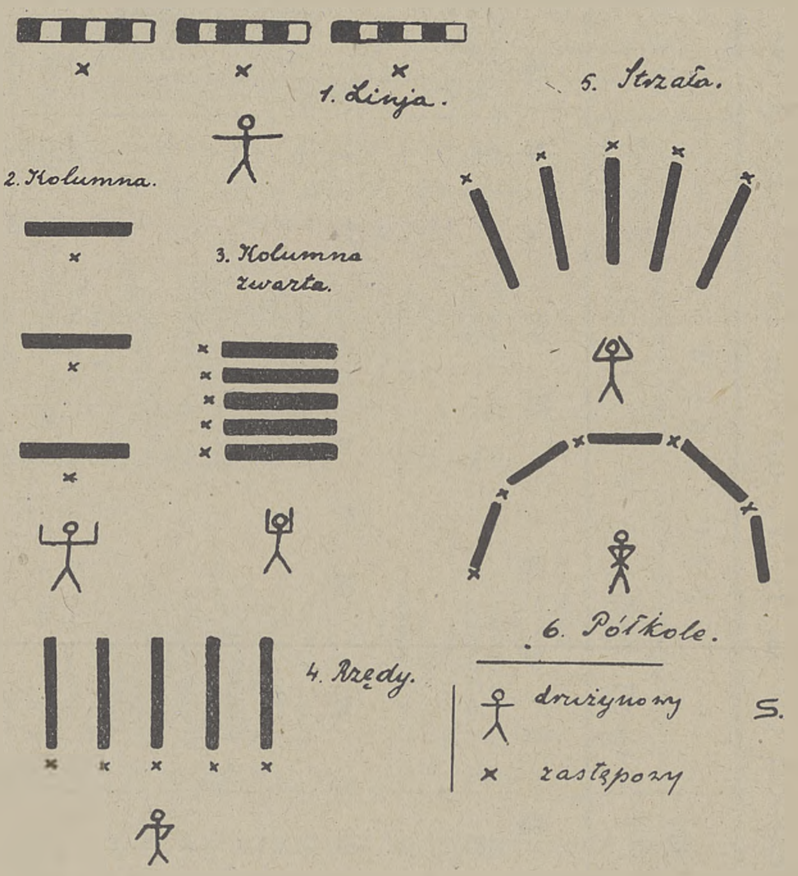
Uzupełniając moje zapiski z kursu w Kandersteg, w części podanej w poprzednim numerze, zaznajamiam Was z szykami drużyny. Utarło się u nas mniemanie, że angielscy skauci zaniedbują, czy nawet odrzucają musztrę, mniemanie tak samo mylne, jak to, które odnosi się do organizacji skautingu, jakoby ona była w Anglji mniej zwarta, sprężysta, mniej „krępująca".

Jest musztra w angielskim skautingu, niema natomiast tracenia czasu na długie ustawiania, równania, zachodzenia — niema przedewszystkiem rozdzierających uszy wrzasków „ba-ość", ani „ró-aj w pra-o"!

Cechuje tę „musztrę" — tak inną od uprawianej często u nas, że aż ją w „kurze łapki" wziąłem— celowość, prostota — dążenie do osiągnięcia celu najprostszemi środkami. Ze strony drużynowego powaga, spokój, równy, nie podniesiony, raczej cichy głos. Sygnały wydaje się w Gillwell Parku nie gwizdkiem, lecz jakimś instrumentem, z kształtu naśladującym oliwiarkę do maszyn do szycia, a wydającym silny szum, pszsz, nie gwizd.

Zakłada się tu najlepszą wolę ćwiczonych do wykonania rozkazu, a nie ich „steroryzowanie" głosem własnym lub gwizdka. Kto wie, czy to nie słuszny sposób wytwarzania tej dobrej woli...

Zastępy ustawiają się w szykach, niżej podanych, na sygnał ową „oliwiarką" i odpowiedni znak rękoma lub na rozkaz — nazwę szyku. Uczono nas

tego: 1) objaśniono formacje, rysując odpowiednio na tablicy; 2) przećwiczono parę razy ich zmiany; 3) przy każdej sposobności ćwiczono na każdej niemal zbiórce na gry i t. p., ustawiając nas inaczej.

1. **Linja.** Zastępy w szyku rozwiniętym, każdy zastęp w szeregu, wyższe numery na prawem skrzydle; zastępowy 3 kroki przed środkiem zastępu. Zastępowy środkowego zastępu na 3 kroki przed drużynowym.

Znak: Ręce wyciągnięte poziomo w bok.

2. **Kolumna.** Zastęp za zastępem; zastępowy przed środkiem swego zastępu. Odstępy między zastępami równe szerokości zastępu.

Znak: Ręce do łokci poziomo, od łokci pionowo w górę podniesione, w płaszczyźnie ciała.

3. **Kolumna zwarta.** Zastęp za zastępem, zastępowy na prawem skrzydle swego zastępu. Odstępy między zastępami 1 krok.

Znak: Ręce do łokcia wprzód wyciągnięte, od łokcia pionowo w górę.

4. **Rzędy.** Zastęp obok zastępu równolegle, każdy zastęp w rzędzie, zastępowy na czele. Zastępowy środkowego zastępu 3 kroki przed drużynowym.

Znak: Ręce wyciągnięte poziomo przed siebie.

5. **Strzała.** Zastęp obok zastępu na promieniach koła, w którego środku stoi drużynowy, środkowy zastęp naprzeciw drużynowego.

Zastęp każdy w rzędzie, na czele zastępu ostatni numer, potem przedostatni i t. d. Zastępowy na końcu. (Zwykle ostatnie numery w zastępie młodsze, zatem niższe).

Znak: Ręce ukośnie nad głową w płaszczyźnie ciała.

6. **Półkole.** Zastęp obok zastępu, na obwodzie półkola, w którego środku drużynowy. Zastęp każdy w szeregu, zastępowy na prawem skrzydle. Środkowy zastęp przed drużynowym.

Znak: Wymachiwanie rękoma przed sobą.

Ceremonjał przyjęcia do Koła Trzynastaków

Harcerskie Koło „Trzynastaków", skupiające w swem gronie akademików, wychowanków 13-ej Warszawskiej Drużyny Harc. im. J. Sułkowskiego, ma za sobą już rok czynnej pracy. Przed tygodniem odbyło się doroczne walne zebranie, na którem uzupełniono istniejący regulamin Koła, przez wprowadzenie szeregu poprawek. Opracowano również ceremoniał przyjęcia członków kandydatów do grona członków rzeczywistych Koła. Po złożeniu odpowiedniej próby kandydackiej, przy której trzeba wykazać się owocną pracą w Harcerstwie, lub innej organizacji społecznej, znajomością i praktycznem stosowaniem prawa harcerskiego, znajomością harc. kodeksu honorowego, statutu Z. H. P., regulaminu Koła i t. p., „delikwent" zostaje powołany uchwałą „Wielkiego Zgromadzienia" (Walnego Zebrania) do grona członków rzeczywistych.

Ceremonjał przyjęcia jest następujący:

Członkowie rzeczywiści Koła ustawiają się półkolem, członkowie kandydaci również półkolem poza nimi. Nowomianowani czł. Koła stają w środku. Zarząd Koła — naprzeciw półkola. Prezes wzywa sekretarza do czytania aktu założenie Koła i następnie odpowiedniej uchwały W. Z.

Prezes — do kandydata: Czy pragniesz wstąpić do grona rzeczywistych członków Koła Trzynastaków?

Kandydat — Tak, pragnę.

Prezes: — Czy jesteś przekonany, że da Ci to możność wcielenia w życie ideałów harcerskich, służby Bogu, Ojczyźnie i bliźnim?

Kandydat — Jestem o tem przeświadczony.

Prezes: — Złóż zatem przyrzeczenie.

Kandydat składa 2 palce na sztandarze i powtarza rotę przyrzeczenia harcerskiego (tekst obowiązujący w Z. H. P.).

Prezes — Przyjmujemy Cię do grona członków rzeczywistych Koła „Trzynastaków". Na słowie twem polegamy jak na Zawiszy, że uczynisz wszystko co będzie w Twej mocy, by sprostać naszym ideałom i rozwinąć swe zdolności i umiejętności dla pożytku Narodu, Harcerstwa i Trzynastki.

Następuje uścisk dłoni i braterski pocałunek.

Rota, potem wszyscy witają kolejno nowoprzyjętego uściskiem dłoni.

Przy uchwalaniu ceremonjału różne były poglądy. Jedni uważali, że tekst przyrzeczenia musi być inny, drudzy, że przyrzeczenia nie powtarza się, że ma to być tylko oświadczenie. Ostatecznie zwyciężyła koncepcja, że tekst przyrzeczenia musi być ten sam, odnowienie zaś jego jest b. celowe, gdyż inny jest pogląd i zrozumiene pracy harcerskiej u kilkunastoletniego chłopca, a inny u starszego harcerza. Z tegoż założenia wychodziła, o ile mi wiadomo, Naczelna Rada Harcerska (W. U.Nr. 11, rok 1924) zalecając powtarzanie przyrzeczenia.

Przepisów wykonawczych w tej sprawie jednak dotąd nie mamy. Ponieważ ceremonjał przyrzeczenia w Harcertwie też nie został dotąd opracowany, podaję przyjęty w kole „Trzynastaków" jako przykład i projekt. Może kto inny dorzuci coś nowego, lub zmieni. Może drużyna akad. lwowska powie, co o tem myśli?

Czuwaj! **Em.**

„Trzynastak" z Warszawy.

Uchwały VI konferencji Programowej Instruktorek Z. H. P. w Sromowcach

w dniach od 16.VIII do 25.VIII r. b.

1. Konferencja stwierdzając podnoszenie poziomu techniczno-harcerskiego, sportowego, i obozowego w drużynach żeńskich, przy nierównomiernym rozwoju idei służby bliźnim, obowiązującej harcerki, zwraca na nią specjalną uwagę i wyraża opinję, że Harcerstwo poza swoją zbiorową pracą społeczną, powinno przedewszystkiem dążyć do wyrobienia w dziewczętach wewnętrznej postawy stałej czujności i gotowości służby bliźnim.

2. Uznając, że pełny i mocny typ człowieka jest osiągany dopiero przez zharmonizowanie jego cech indywidualnych, pod wpływem poszanowania i miłości dla praw, uznanych za słuszne, Konferencja podkreśla wartość wychowawczą karności i z całym naciskiem stwierdza potrzebę dążenia do podniesienia karności wśród harcerek.

3. Uznając, że cele wychowania harcerskiego wymagają dokładniejszego omówienia i sprecyzowania, konferencja przekazuje ten temat do opracowania następnej konferencji programowej.

4. Stwierdzając, iż należyty poziom życia harcerskiego jest uwarunkowany przedewszystkiem przez odpowiednie kierownictwo, konferencja zwraca uwagę G.K.Ż. i komendom chorągwi, iż należy uruchamiać i utrzymywać te tylko placówki życia harcerskiego, które mogą być należycie prowadzone.

5. O kwalifikacji drużyn, patrz rozkaz Naczelniczki G.K.Ż. L. 2. Wiadomości Urzędowe Nr. 12.

6. Próba na drużynową, patrz rozkaz Naczelniczki G.K.Ż. L. 2. Wiadomości Urzędowe Nr. 12.

7. Konferencja: a) stwierdza potrzebę organizowania przez G.K.Ż. obozów dla instruktorek, w celu umożliwienia dalszego kształcenia się i wypróbowywania nowych metod pracy, oraz kursów i obozów specjalnych w celu umożliwienia pogłębiania specjalności instruktorskich.

7 b) Prosi G. K. Ż. o organizowanie pomocy w kształceniu instruktorek tym chorągwiom, które własnemi siłami kursów instruktorskich urządzać nie mogą.

7 c) Poleca następnej konferencji opracowanie na podstawie dotychczasowych doświadczeń, zagadnienia kształcenia instruktorek ze specjalnym uwzględnieniem obozów instruktorskich.

8. Konferencja prosi G.K.Ż. o jaknajszybsze: 1) zajęcie się sprawą opracowania programów sprawności instruktorskich, 2) przystąpienie do rewizji, uzupełnienia i przegrupowania programów, istniejących sprawności, 3) podzielenie sprawności na sprawności młodszych i starszych dziewcząt.

9. Wzywa wydział programowy G.K.Ż. do jaknajszybszego opracowania i ogłoszenia wstępnej próby dla starszych dziewcząt oraz odpowiednich oznak.

10. Próba dla drużynowej zuchów, patrz rozkaz Naczelniczki G.K.Ż. L. 2. Wiadomości Urzędowe Nr. 12.

11. Konferencja uznaje, że kursy dla kierowniczek pracy zuchów (zastępowych), drużynowych gromad instruktorskich i t. d.) należy organizować przy gromadach wzg. kolonjach zuchów dla praktycznego zapoznania się z życiem zuchów.

12. Konferencja wzywa G.K.Ż. do zorganizowania związkowego kursu dla kierowniczek pracy zuchów w czasie wakacji letnich 1927 roku.

13. Konferencja wzywa ogół instruktorek do nadsyłania do Wydziału Zuchów przy G. K.Ż. piosenek, gier, opowiadań używanych w gromadach zuchów; uwag o książkach dających się zastosować jako źródła dla kierowniczek lub bezpośrednio do czytania z zuchami, oraz wszelkich projektów dotyczących form i metod pracy z zuchami — sprawozdań o pracy i jej wynikach.

14. Konferencja wzywa Wydział Zuchów przy G.K.Ż. do zebrania w najbliższym czasie projektów:

a) oznaki zuchów,

b) oznaki sprawności zuchów,

c) pieśni (hymnu) zuchów, pieśni gromady i gromadki i do przedstawienia tych rzeczy na najbliższym Walnym Zjeździe dla ich ustalenia.

15. Konferencja, uważając za konieczne oddzielenie pracy gromad zuchowych, od pracy normalnych drużyn harcerskich wzywa G.K.Ż. do jaknajszybszego uregulowania tej sprawy.

16. Konferencja uznaje próbę drużynowej zuchów za równorzędną z próbą drużynowej drużyn harcerskich przy mianowaniu instruktorek.

17 i 18. W sprawie raportów patrz rozkaz Naczelniczki G.K.Ż. L. 1. Wiadomości Urzędowe Nr. 11.

19 i 20. W sprawie mundurów i 21 w sprawie oznak ogłoszone będą później.

22. Konferencja prosi G.K.Ż. o opracowanie i ogłoszenie w najkrótszym czasie obowiązkowej księgowości drużyny. G.K.Ż. winna wymienić: 1) jakie książki drużyna obowiązana jest prowadzić, 2) minimum tych rubryk, które winna zawierać książka drużynowej.

23. Konferencja wzywa instruktorki do regularnego wpłacania składek członkowskich do Naczelnictwa Z.H.P., oraz do wzięcia na siebie odpowiedzialności za regulowanie zobowiązań pieniężnych przez drużyny, hufce i chorągwie im podległe.

24. Uznając, że współzawodnictwo w drużynach harcerskich, posiada cenne wartości wychowawcze, Konferencja przekazuje następnej Konferencji opracowanie form i metod, przy których stosowanie współzawodnictwa pozwoli osiągnąć wszystkie dodatnie wyniki, a uniknąć ujemnych wpływów.

25. Rezolucje w sprawie „Zlotu Narodowego":

a) Konferencja uchwala urządzić w 1928 r. „Zlot narodowy" żeński, odrębnie od zlotu męskiego z własną organizacją;

b) podstawą Zlotu jest drużyna minimalnie w 50% swym składzie;

c) warunki przyjęcia drużyny na Zlot:

1. drużyna jest przyjęta do Z.H.P.

2. posiada odpowiedzialne kierownictwo na Zlocie;

3. uczestniczki przedstawią świadectwa lekarskie;

4. drużyna odbyła przynajmniej jeden obóz pod namiotami;

d) Zlot odbędzie w centrum Polski w lipcu i trwać będzie minimum dwa tygodnie;

e) Organizacją Zlotu zajmie się Komitet przy G. K.Ż., który w miarę potrzeby ma prawo zażądać od komend Chorągwi pewnych opłat na prace przedzlotowe;

f) Program Zlotu obejmie:

1. współżycie drużyn,

2. obozownictwo,

3. konkursy i zawody.

26. Konferencja wzywa instruktorki do zaznajamiania ogółu harcerek z ideą Dworku Cisowego, oraz do usilnego przyczyniania się do jego rozwoju.

27. Konferencja wzywa instruktorki do zapoznawania się z ruchem skautowym innych krajów, do współdziałania w nawiązywaniu siostrzanych stosunków między organizacjami, oraz do budzenia wśród dziewcząt zainteresowań w tym kierunku.

28. Zaznaczając ważność należytego funkcjonowania wydziału zagranicznego i międzynarodowego G.K.Ż., Konferencja wyraża życzenie, ażeby kwestje związane z propagandą polskości za granicą, stanowiły poważny punkt w programie pracy G.K.Ż.

Nasze godła osobiste

„Wielki Wilk" i „Szary Orzeł" zaproponowali „Harcmistrzowi" rejestrowanie osobistych godeł harcerskich t.j. nazw zwierząt, używanych przez poszczególnych harcerzy jako pseudonimy i t. p. Chętnie się na ten projekt zgodzimy — ale musimy poczynić pewne zastrzeżenia, wynikające z braku dobrego obyczaju u nas w tej dziedzinie (jak zresztą i w niektórych innych dziedzinach w porównaniu z skautami zagranicy). Oto zastrzeżenia:

1. Godła nie wolno przybierać samemu, nadaję je jakaś gromada, najlepiej: obozująca gromada starych braci harcerzy, znających się wzajemnie jak łyse konie.

2. Godła nie może otrzymać byle młodzik. Trudno i to ustalać regulaminem, ale dobry obyczaj powinien sprawić, że dopiero starszy, naprawdę wyrobiony, prawdziwy harcerz będzie uznany za godnego godła osobistego. Przeciętny skaut winien się zadowolić tem, że jest jednym z Kruków, Lisów czy Osłów. A że i instruktorzy wkrótce będą musieli mieć stałe przydziały do drużyn i zastępów, zawsze gdzieś jakieś godło zastępu ich przytuli.

Więc nie spieszmy się z gonitwą za godłem osobistem, a tem mniej — nie nadużywajmy go, jeśli to tylko nasz własny wymysł, a nie nadanie „prawne".

3. Nie wolno nadawać godeł, których używają już znane znakomitości.

4. Nie nadużywać dodatku „Arcy" — jeśli Arcybóbr jest Naczelnym Kapelanem Harcerskim, to lada bubek nie może być nawet Arcychomikiem.

Co na to powiecie, ojcowie wielu rodów harcerskich, przezacne Wilki, Niedźwiedzie, a nawet Morskie Świnki? Nastawcie uszu.

Arcykot.

W sprawie zawodów związkowych

(przyczynki w dyskusji):

Wykonując uchwałę Naczelnej Rady z 30 maja b. r. zwrócił się Naczelnik G. K. do komendantów chorągwi z poleceniem nadesłania opinij co do zawodów. Odpowiedzi nadeszły od 9 komend, z czego 6 jest za urządzeniem zawodów tylko w czasie zlotów Narodowych. Komendy zgłaszają następujące pomysły:

Wilno. Do zawodów dopuścić tylko drużyny, które w zawodach Chorągwi zdobędą pierwsze miejsca. Ilość drużyn dopuszczonych — procentowa do ilości drużyn w Chorągwi np. od 50 drużyn Ch. warszawskiej staje 5, od 20 drużyn wileńskiej — 2. W związku z powyższem należy ujednostajnić zawody w poszczególnych chorągwiach.

Warszawa i Stolica nadsyłają już nieco szczegółowszy projekt: Warszawa: „W zawodach muszą brać udział wszystkie drużyny Związku a nie tylko zamożne. Aby osiągnąć to w poszczególnych Chorągwiach odbywają się zawody o Pierwszą drużynę Chorągwi. Jednak do zawodów na zlocie ogólno-związkowym mogą stanąć drużyny, które zajęły w zawodach Ch. w ciągu okresu międzyzlotowego choć raz miejsce pierwsze, przytem w innych latach nie zajęły nigdy miejsca gorszego niż trzecie. Do zawodów związkowych może stanąć i drużyna, która w roku przed samym zlotem osiągnęła czołowe miejsce. Drużyny winny być harcerskie.

„Drużyna, kt. zdobyła tytuł I Dr. Rz. na Zlocie związkowym zdobywa go dla Chorągwi, do której należy i proporzec jest w posiadaniu Kom. Chor. Drużynie jednak przysługuje prawo za pozwoleniem K. Ch. w ciągu roku występować z proporcem jako I Dr. Rz.; o ile K. Ch. zauważy obniżenie się poziomu drużyny ma prawo przekazania proporca nowej drużynie mistrzowskiej Chorągwi lub zatrzymania go u siebie."

Stolica — opinja podobna, różnice w szczegółach: Do zawodów związkowych dopuszczono drużyny, kt. w zawodach o mistrzostwo Chor. uzyskały miejsce czołowe. Drużyna osiąga miejsce czołowe, jeżeli przynajmniej raz w czasie między zlotami związkowemi zajmie jedno z pierwszych trzech miejsc, a w następnych latach nie uzyska gorszego niż piąte. Dopuszcza się i te drużyny, które osiągnęły czołowe miejsce w roku przed owym zlotem.

Tytuł I Dr. Rzp. po roku przechodzi do drużyny, która uzyska mistrzostwo w Chorągwi w tej samej Chorągwi, do której ma przydział drużyna wyróżniona na zlocie związkowym, w następnym roku tytuł Pierwszej Dr. Rzp. otrzymuje nowa drużyna mistrzowska tejże Chorągwi i t. d. aż do następnego zlotu. Proporzec przechowuje K. Ch. i wydaje drużynie mistrzowskiej na uroczystości.

Opinja K. Ch. Warszawa w sprawie umożliwienia drużynom niezamożnym udziału w zawodach nie jest zrozumiała, chyba, że autorzy mieli na myśli — czego nie napisali — że drużyna ta bierze udział w Zlocie na koszt Chorągwi.

Obydwie K. Ch. wysuwają konieczność opracowania jednolitych programów zawodów w Chorągwiach.

Pomorze. Na zlocie utworzyć dwa obozy: jeden, w którym by widziano przeciętny poziom pracy harcerskiej, drugi, gdzie można zauważyć maximum wysiłków i rezultatów, drużyny zawodnicze. Popisy powinny uwzględniać wszystkie działy techniki harcerskiej, aby pobudzić kierowników do wszechstronnego traktowania pracy. Możnaby się wzorować na zawodach w Kopenhadze. Jako minimum wymagań: wyrobienie techniczne i umysłowe: wywiadowcze, od tego szeregować w dół i w górę, zawsze bardzo uważnie obserwując zachowanie młodzieży, jako sprawdzian wyrobienia charakteru.

(Na stronę moralną w zawodach zwracają uwagę niemal wszystkie opinje).

Śląsk proponuje powierzać urządzanie zawodów całkowicie po kolei poszczególnym komendom. Komendy organizują zawody „od a do z", a dana Chorągiew udziału w nich nie bierze. Możnaby ustalić, że Chorągiew zyskująca mistrzostwo na jednym zlocie, organizuje zawody na drugim.

Łódź uznając pożytek zawodów podkreśla ich niebezpieczeństwa moralne. Proponuje zawiesić je na kilka lat.

Otwieramy dyskusję!

Fałszywe poglądy na harcerstwo

W związku z oczekiwanym dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej, który sprawę przysposobienia ma definitywnie rozstrzygnąć, usiłuje się Harcerstwo zepchnąć z dotychczas zajmowanego stanowiska. Wysuwa się pomysły, że Harcerstwo to organizacja odpowiednia tylko dla dzieci, że dla starszych chłopców trzeba co innego, że Harcerstwo ogranicza się przeważnie tylko do młodzieży szkół średnich i t. p.

Oto co w Nr. 44 „Strzelca", na str. 3. pisze w tej materji p. Tytus Czaki:

„Nie znaczy to, aby członkowie innych stowarzyszeń wskutek odebrania im tytułu p. w. nie mogli już otrzymać przysposobienia wojskowego. Mogą je oni otrzymać w Związku Strzeleckim..."

„Inne też nieco zadania należałoby postawić przed stowarzyszeniami młodocianych. Hufce szkolne stać się powinny kadrą, z której armja czerpać będzie w przyszłości materjał oficerski, zaś Związek Harcerstwa Polskiego winien być szkołą przygotowawczą dla pracy p. w. Ale w swej pracy nie może on konkurować z Hufcami szkolnemi, ograniczając teren swej pracy prawie że wyłącznie do średnich zakładów naukowych. Ta t. zw. „czysta robota" jest miła i wygodna dla kierowników, ale takie ujęcie sprawy pozostawia na stronie młodzież robotniczą, wiejską, a nadewszystko te wszystkie żywioły, które wychowuje ulica, a które czekają na umiejętnego wychowawcę".

Ale tego nie dosyć. Wtym samym numerze „Strzelca" na str. 13-14 p. G. Lr. pisze.

„Związek Harcerstwa Polskiego, jako instytucja szczerze i nawet narodowo-demokratyczna, nie ma czasu na zajmowanie się „ulicznemi mętami", które mogłyby wnieść w szeregi dobrze wychowanych, niemniej często mocno rozwydrzonych paniczyków, gminne maniery, tytuń, alkohol i grę w „orła i reszkę". Panowie, którym patronował (i pewno jeszcze patronuje) gen. Haller, ograniczają swoją wybitną działalność do budowania komórek cnoty narodowej pośród wychowanków szkół średnich i niekiedy powszechnych, o ile kogoś w szkole powszechnej stać na składkę, krzyżyk i mundur. Cała akcja harcerska, rozplanowana jest wyłącznie na szkoły, tak, jakgdyby poza synami ludzi bogatych (powiedzmy nawet burżuazji) nie było już młodzieży.

I dalej:

„Ulicznikowi włożymy mundur i każemy mu stanąć w strzeleckim szeregu. Nie puścili go do drużyn harcerskich, odepchnięto go od bogoojczyźnianych ołtarzy — to dobrze! Związek Strzelecki otworzy mu proste, sosnowe drzwi żołnierskiej świetlicy gdzie spotka braci".

A na zakończenie:

„W Polsce demokracji nie może istnieć podział młodzieży na uprzywilejowaną i wydziedziczoną".

Trudno doprawdy polemizować z analfabetami w dziedzinie Harcerstwa. Wartoby jednak było przyjrzeć się temu Harcerstwu trochę bliżej, a nie tylko z daleka, przez szparki ironicznie i złośliwie przymrożonych oczów, a wtedy spostrzegłoby się, że w tem „narodowo-demokratycznem" Harcerstwie jest 41,2 prc. młodzieży wiejskiej, rzemieślniczej i ze szkół powszechnych, nie tylko takiej, ktorych stać „na składkę, krzyżyk i mundur" i że to „stowarzyszenie młodocianych" ma 39,2 prc. młodzieży ponad lat 16, poza instruktorami i starszem harcerstwem.

A gdyby p. G. Lr. znał trochę lepiej Harcerstwo, to wiedziałby, że we wszystkich większych miastach i ośrodkach przemysłowych istniały dawno jeszcze przed powstaniem „powojennego" Strzelca i istnieją obecnie drużyny harcerskie złożone z uliczników i innych „mętów ulicy".

Tak oto wygląda „odpychanie" i „nie puszczanie" do drużyn harcerskich uliczników i ów „podział młodzieży na uprzywilejowaną i wydziedziczoną".

Pozwolę sobie jeszcze na jedną rzecz zwrócić uwagę. Ideałem Harcerstwa i każdego poszczególnego harcerza jest służba Bogu, Ojczyźnie i bliźnim. Tak, harcerstwo jest „bogoojczyźniane" i takiem pozostanie na zawsze, bo to są niewzruszalne podstawy jego istnienia.

Na zakończenie kilka słów o tem, co „Strzelca" najwięcej boli.

Otóż Harcerstwo nie jest i nie będzie niańką dla przyszłych strzelców; na taki „podział pracy" nie pójdziemy. Stać nas na to, ażeby młodzież harcerską przysposobić wojskowo, a sądzimy, że robimy to conajmniej nie gorzej od Strzelca.

Oto, co już zrobiono w Harcerstwie w dziedzinie p. w. Przysposobienie wojskowe w wielu środowiskach zostało już wprowadzone do programów drużyn, jako ich integralna część. Dalsza praca w tym kierunku nie ustaje. W obecnej chwili mamy kilkadziesiąt samodzielnych harcerskich oddziałów p. w., w których ćwiczy około 1000 młodzieży harcerskiej. Władze harcerskie już wydały zarządzenia w celu organizowania takich oddziałów w każdem środowisku harcerskiem. Pozatem kilka tysięcy harcerzy przechodzi przysposobienie wojskowe w hufcach szkolnych. W lecie roku bieżącego harcerski obóz przysposobienia wojskowego zgrupował 250 chłopców, a nosimy się z zamiarami znaczniejszego rozszerzenia tej akcji w roku przyszłym.

To są wszystko poczynania związane bezpośrednio z przysposobieniem wojskowem harcerzy. Oprócz tego jest duża dziedzina pracy harcerskiej, najważniejsza, urabianie charakteru młodzieży i wychowanie jej w duchu służby Boga, Ojczyzny i bliźnim.

Dziedzina ta, aczkolwiek tylko pośrednio związana z przysposobieniem wojskowem, ma jednak bardzo doniosłe znaczenie dla samej wartości i idei przysposobienia wojskowego.

Krytycy harcerstwa powinni wiedzieć, że Harcerstwo nie idzie na ilość, lecz na jakość, czyli moralną wartość swoich członków, bez względu na to z jakiej warstwy społecznej ta młodzież pochodzi. I w tem leży przyczyna, że organizacja nasza liczebnie się nie rozrasta w takim stopniu, jak szeregi Związku Strzeleckiego.

Sfery miarodajne najlepiej ocenią dotychczasowe wysiłki Z.H.P. w dziedzinie wychowania młodzieży polskiej.

A. Heidrich.

Sprawozdanie Dyrektora Skautowego Biura Międzynarodowego na IV Międzyn. Konferencję w Kandersteg, sierpień 1926

Do Komitetu Międzynarodowego po hr Carpegna, który zmarł, powołano ks. Rospigliosi.

NOWE ORGANIZACJE.

Żadnej nowej organizacji nie przyjęto.

P a r a g w a j zgłosił się, zażądano zmian w formule przyrzeczenia — sprawa jest w toku.

M e k s y k — organizacje zjednoczyły się — jest wniosek uznania zjednoczonej organizacji za skautową

N i e m c y — od r. 1924 zaszły tu duże zmiany. W owym czasie głównemi organizacjami w Niemczech były: Deutscher Pfadfinderbund, Ringpfadfinder i Neupfadfinder. Odbyła się konferencja w Aix-la-Chapelle pomiędzy przedstawicielami dwóch ostatnich organizacyj i organizacyj francuskich (hr. Marty); przyczem osiągnięto znaczny stopień porozumienia. Deutscher Pfadfinderbund odmówił wzięcia udziału w tej konferencji.

Z początkiem 1926 r. Ringpfadfinder, Neupfadfinder i dwa mniejsze zrzeszenia utworzyły federację p. n. Grossdeutscher Pfadfinderbund; wydaje się — że ta federacja pracuje w dobrym kierunku.

W maju 1926 r. Grossdeutscher Pfadfinderbund złączył się z Altwandervogel i Bund der Wandervogel e. V*) p. n. „Bund der Wandervoegel und Pfadfinder".

Ponieważ stosunek tej nowej federacji do programu: przyrzeczenia prawa skautowego był niejasny, p. Martin wysłał specjalnego delegata do Niemiec. W wyniku odbytych konferencyj i badań otrzymało Biuro Międzyn. sprawozdanie, z którego wynika, że Bund jest gotów przyjąć przyrzeczenie i prawo skautowe, oznakę lilji i hasło „Be prepared" i opracować statut oparty na tych podstawach. P. Martin zaznacza, że gdy ten statut zostanie formalnie przyjęty przez Bund, zgłosi się on celem uznania za organizację skautową **).

S z w a j c a r j a — powstała odrębna organizacja Skautów Rzymsko-Katolickich w Tessin, poczyniono kroki celem złączenia jej z Federation des Eclaireurs Suisses, co zapewne nastąpi.

F i n l a n d j a. Na prośbę p. Martina, Skaut Naczelny Szwecji Ebbe Lieberath przeprowadził w Helsingforsie konferencje, które doprowadziły do zjednoczenia trzech dotychczasowych organizacyj w jedną „Suomen Partiopojat Scouter"

B r a z y l j a. Cztery z pięciu organizacyj złączyło się w „Uniao Dos Escoteiros do Brazil. Jest nadzieja, że i piąta organizacja „Associacao Brasileira de Escoteiros" przystąpi do tego związku.

W ł o c h y. Nieuznana „Associazione Ragazzi Pionieri Italiani" istnieje nadal; nieudało się przeprowadzić jej złączenia z jedną z uznanych organizacyj.

B e l g j a. O nieuznanym związku Belgian Catholik Scouts niema żadnych wiadomości, zdaje się że niektóre jego drużyny wróciły do B. P. Belgian Boy Scouts.

*) e.V. oznacza, że organizacja jest zalegalizowana w Berlinie.

**) Raport specjalnego wysłannika Biura Międz. do Niemiec podamy w jednym z następnych numerów.

Danja. Pomiędzy Danske Spejderkorps a Danish Y.M. C.A. Scouts istnieją doskonałe stosunki i współpraca.

MIĘDZYNARODOWY ZBIÓR PIEŚNI SKAUTOWYCH sporządzono.

Kwestja wyboru pieśni dla użytku międzynarodowego napotyka na pewne trudności *).

OCHRONA PRAWNA NAZW, MUNDURU, OZNAK i t. p.

Następujące kraje mają już ochronę prawną skautingu: Ameryka, Argentyna, Australja, Kanada, Chile, Brytyjska Gujana, Gibraltar, Złote Wybrzeże, Wielka Brytanja, Grecja, Węgry, Jamajka, Łotwa, Nowa Funlandja, Nowa Zelandja, Nigerja, Panama, Portugalja, St. Lucia, Sierra Leone, Hiszpanja, Trinidad i, Uganda.

Od 1924 r. znaczna ilość fałszywych skautów wędruje po świecie naprzykrzając się żebractwem. Biuro Międzynarodowe zaraz po otrzymaniu informacji o takich osobnikach okólnikami ostrzegało przed nimi organizacje.

P. Martin powtórnie wzywa wszystkich członków Biura, aby nie udzielali żadnej pomocy osobnikom przedstawiającym się za skautów, a nie posiadającym „listu polecającego" (paszportu skautowego), wystawionego przez jedną z organizacyj należących do Biura na oficjalnym międzynarodowym formularzu. Jest to jedyny sposób wytępienia oszustów.

LIGA NARODÓW.

Biuro Międzynarodowe jest w ścisłych stosunkach z Ligą Narodów, a specjalnie z Doradczym Komitetem Ligi do spraw skautów, przewodniczek i młodzieży.

CZERWONY KRZYŻ MŁODZIEŻY.

Przeprowadzono ankietę co do rozwoju organizacyj Cz. K. M. w różnych krajach i ich stosunków z skautingiem.

UŻYWANIE ALKOHOLU I TYTONIU PRZEZ SKAUTÓW.

Zakaz bezwzględny używania alkoholu i tytoniu obowiązuje w organizacjach Estonja, Łotwa, Litwa, B. P. Luxemburgian Boy Sc. Ass. (tylko zakaz alkoholu), Polska, Hiszpanja (dopuszczone umiarkowane użycie alkoholu o ile zażądają rodzice skauta), Związek Skautów Serbów, Kroatów i Słoweńców.

Bezwzględny zakaz używania alkoholu i tytoniu w mundurze wprowadziły, ale nie zakazują tego w innych okolicznościach Boy Scouts de Belgique; B. P. Belgian Boy Scouts (z wyjątkiem obozu i własnych izb), Katolicki Związek Sk w Brazylji, Det Danske Spejderkorps, Fédération National des Eclair, du Luxemburg, Norwegja, Szwecja, Szwajcarja, Węgry.

Następujące Związki mają niepisaną regułę, zabraniającą picia i palenia w miejscach publicznych Danish Y. M. C A. Scouts, Francja (wszystkie organizacje), Holandja.

Nie posiadają regulaminowych przepisów zabraniających użytku alkoholu i tytoniu: Boy Scouts of America, Austrja, Anglja, Grecja, Giovani Esploratori Italiani, Portugalja, Siam.

Nie nadesłały odpowiedzi: Albanja, Bułgrja, Czechosłowacja, Equador, Egipt, Finlandja, Islandja, Iraq, Japonja, Liberia, Panama, Peru, Syrja.

FINANSE.

Stan finansów Biura dobry. Organizacje płacą wyznaczone kwoty, o ile nie całą, to tyle ile mogą. Dyrektor pracuje honorowo, biuro ma dwóch płatnych sekretarzy, w razie potrzeby angażuje się czasowych pomocników.

Kwartalnik „Jamboree" zapewne wkrótce zacznie się opłacać, a nawet przynosić dochody.

RÓŻNE INFORMACJE.

WYMIANA KORESPONDENCJI I WIZYT wzrosła. M. inn. w r. 1925 1142 skautów z różnych krajów odwiedziło Hotel Skautowy w Kandersteg W Genewie otwarto klub skautowy udzielający noclegów.

GILLWELL — gościł i uczył 44 skautmistrzów z Chile, Czechosłowacji, Danji, Egiptu, Estonji, Francji, Niemiec, Holandji, Japonji, Łotwy, Polski, Szwecji, Szwajcarji, Jugosławji.

Propaganda. Biuro było reprezentowane na konferencjach: w lutym 1925 — Komitet Ligi Narodów dla opieki nad dziećmi; w sierpniu 1925 — Kongres Esperantystów; sierpień 1925 — Międzyn. Kongres Opieki nad dziećmi; wrzesień 1925 — konferencja w sprawie opieki nad emigrantami; październik 1925— Międzyn. Kongres Czerwonego Krzyża; marzec 1926 — Unja wielkich stowarzyszeń międzynarodowych; sierpień 1926 — Światowy Kongres Y. M. C. A. w Helsingforsie. Na Międzyn. Kongresie Wychowania Moralnego w Rzymie, w paźdz. 1926 miał reprezentować Biuro ks. Rospigliosi.

Odwiedziny p. Martina miały: Holandja, Szwajcarja (2 razy), Belgja (2 razy), Francja.

Zniżki kolejowe. Rezolucja Ogólnego zebrania Ligi Narodów zalecająca udzielanie zniżek kolejowych grupom skautów została zakomunikowana rządom wszystkich państw, członków Ligi. Otrzymane odpowiedzi ogłosiła Liga Narodów. W znacznej większości państw udzielono znacznych zniżek.

Ilość skautów wynosi 1,662.707, w tem 232.022 skautmistrzów; 32.080 rovers; 1,235.724 skautów; 7.067 skautów morskich; 155.814 wilcząt. Przyrost od r. 1924 wynosi: 48.089 instruktorów, 16.712 rovers; 214.414 skautów, 7.067 skautów morskich (obecnie osobno wydzielonych w statystyce); 32.065 wilcząt, razem 318.347.

*) Rozesłano (już po konferencji) referat Lorda Hamptona w tej sprawie.

Prasa o harcerstwie

„L'Osservatore Romano", organ watykański w n-rze 203 zamieszcza na pierwszem miejscu znamienny artykuł, broniący skautingu przed zarzutami pewnych kół, które nieraz przez zbytek swojej gorliwości i niezdrowe dopatrywanie się plam na jasnem słońcu, nieopatrznie szkodzą sprawie naszych organizacyj społecznych i wychowawczych.

Artykuł zatytułowany: „**A proposito di Scoutismo Cattolico**" („W sprawie skautingu katolickiego"), podajemy w dosłownem tłomaczeniu:

„W nr. 34 z dn. 22 sierpnia r. b. pismo „Fede e Ragione" podaje artykuł, w którym opierając się na jednej publikacji „The Fortnightly Review" (Ameryka), napada **nieuczciwie** na skauting katolicki, wykazując przez to jasno, **że go nie zna kompletnie.**

Ten instruktor, o którym mówi poczciwy proboszcz amerykański z „The Fortnightly Review" nie mógł być dobrym skautmistrzem. **Skauting w pojęciu swego założyciela, choć protestanta, jest oparty na duchu religijności:** Baden-Powell (założyciel skautingu) powtarza to wielokroć, co więcej twierdzi, że skautmistrz, który tego nie zrozumiał, nie może być mianowany skautmistrzem.

Głównym zarzutem „Fede e Ragione" jest, że skauting jest to tylko naturalizm i sport. Tymczasem skauting, według pojęcia swego założyciela, jest **prawdziwym systemem wychowania ducha i charakteru** i ma na celu przygotowanie młodzieńca do wypełnienia **wszystkich** swoich obowiązków i uczynenia go prawdziwie pożytecznym dla bliźnich. Kiedy następnie skauting Baden-Powella, dzięki zasłużonym w akcji katolickiej ludziom, objął szeregi naszej młodzieży, znalazł tam i wykształcił ducha prawdziwie chrześcijańskiego naszych wychowawców, pod patronatem Świętego naszej młodzieży, Filipa Nerjusza. Również i owoce, które ta akcja przyniosła, są widoczne dla każdego, kto szczerze i bez zastrzeżeń na nie patrzy. Wystarczyłoby przytoczyć całe liczne dziesiątki powołań kapłańskich i zakonnych, jakie każdego roku wykwitają we Włoszech wśród naszych młodych skautów. Wystarczyłoby wskazać na tę budującą prawdziwie pobożność, jaką oni okazują w czasie nabożeństw, do których sami usługują. A były również wypadki, gdzie nasi dzielni chłopcy przelewali krew w obronie Najświętszego Sakramentu. Wszyscy również mogą skonstatować liczny udział skautów w rekolekcjach zamkniętych.

W życiu cywilnem naszem, młodzież harcerska dostatecznie wykazała, ile umiała zyskać dobrego przez wychowanie harcerskie dając tego dowody przez udział w tylu publicznych dziełach miłosierdzia, z całą szlachetnością i ofiarnością, narażając się nieraz na wielkie niebezpieczeństwa dla ratowania życia bliźniego, czego dowodem są liczne medale za zasługę nadane im przez władze cywilne.

Liczne listy wielu biskupów, z J. Em. kardynałem patrjarchą weneckim na czele, skierowane do naszych młodych skautów, pełne pochwał i gorącej zachęty, są również najlepszem świadectwem tego dobra, jakie skauting katolicki czyni we Włoszech.

Za tę właśnie wartość skautingu religijną i moralną, Stolica święta i Ojciec święty na wszelki sposób zachęcali i ciągle zachęcają do skautingu katolickiego.

Jeżeli skauting ma swoje braki, niedoskonałości i posunięcia mniej szczęśliwe, — to są tacy, którzy o tem myślą i którzy mają obowiązek zapobiegania temu, poprawiania i udoskonalania; ale „Fede e Ragione" nie powinna mieszać się do tych spraw, jak wogóle nie powinna — o czem wie dobrze — zajmować się akcją katolicką, której częścią integralną jest skauting katolicki. To ostatnie powinno być dla „Fede e Ragione" wystarczającą racją, żeby w sprawie skautingu głosu nie podnosić, co więcej, **nie podnosić go w tonie tak zupełnie odmiennym od zdania episkopatu i Stolicy świętej.**

Z odprawy Komendantów Chorągwi

Udział w odprawie. W dniu 31 październ. b. r. odbyła się w Warszawie odprawa Komendantów Chorągwi, w której wzięli udział osobiście Komendanci Ch.: Brześć, Katowice, Kowel, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Płock, Poznań, Stolica, Sosnowiec, Toruń, Warszawa, Wilno; zastępcy Komendantów Ch.: Białystok, Radom; 5 członków G. K. M., oraz 6 przedstawicieli Z. O. i członków Komend. Nieobecni — Komendant Ch. Kielce (na części odpr. — uspr.) i Włocławek.

Akcja letnia. Ze sprawozdań Komendantów Chorągwi o akcji letniej wynika, że w roku bieżącym miały chorągwie następującą ilość obozów: Białystok — obóz hufca Suwalskiego, oraz kilkudziesięciu harcerzy w obozach: P W. w Terle i instruktorskim Ch. Wileńskiej. Brześć — 9 obozów drużyn około 250 uczestników i 1 instruktorski. Katowice — 13 obozów drużyn przeważnie pod szałasami i 1 instruktorski. Kowel — 2 obozy drużyn i 2 kursy dla drużynowych. Kraków — 27 obozów drużyn, 1 kolonja dla wilcząt, 1 instruktorski, 10 dłuższych wycieczek, razem 790 uczestników, 9490 harcerzodni. Lublin — 9 obozów, 196 uczestników, 4640 harcerzodni. Lwów — razem 23 obozy, w tem: 2 kursy; instruktorski i dla drużynowych, 2 leśne, 2 dla zastępowych, 10 stałych, 8 wędrownych, 1 roboczy; kilkudziesięciu harcerzy na kursie P. W. w Terle, oraz kilka dłuższych wycieczek mniejszemi grupkami. Ogólnie 480 uczestników, około 14000 harcerzodni. Łódź — 1 instruktorski, 1 dla komendantów obozów, 1 dla drużynowych, 4 dla zastępowych, 16 stałych, 4 wędrowne, 1 kolonja, 3 dłuższe wycieczki, 1 zlot hufca, razem 32 obozy, 640 uczestników. Płock — własnych obozów drużyny nie urządzały, było 60 harcerzy w obozie P. W. w Terle. Poznań — 13 obozów stałych, 9 wędrownych, 3 robocze, 1 kurs morski, 1 kurs nauczycielski, 1 instruktorski i dla drużynowych. Uczestników 1153, harcerzodni 29188. Stolica — 30 obozów, w tem 5 wędrownych. Kurs instruktorski wspólnie z Ch. Warszawską. Uczestników 900, harcerzodni około 16.000. Sosnowiec — 1 dla zastępowych, 1 instruktorski, 2 kolonje, 3 wędrowne (dłuższe wycieczki). Toruń — 14 obozów, w tem: 6 wędrownych, 1 instruktorski. Uczestników około 400, harcerzodni ok. 14.000. Warszawa — 11 obozów, w tem: 4 wędrowne, 1 instruktorski z Ch. Stołeczną wspólnie. Wilno — 1 obóz instruktorski — 6 ob. drużyn, 1 wędrowny. Uczestników 131, harcerzodni — 2929. Radom — 5 obozów drużyn, 1 instruktorski, kilkudziesięciu harcerzy w obozie P. W. w Terle. Kielce — 1 kolonja i kilkudziesięciu harcerzy w obozach innych chorągwi. Włocławek — 1 kurs instruktorski, o obozach drużyn brak danych. Wydział zagraniczny G. K. M. — 1 kurs instruktorski na Polesiu — 40 uczestn., 1 dla zastępowych na Śląsku Cieszyńskim — 30 uczestn., 1 obóz hufca Berlińskiego, 2 obozy dla zastępowych w hufcu polskim w Stanach Zjednoczonych, kilka Obozów drużyn Łotewskich. G. K. M. — Centralna grupa obozów harcerskich P. W. w Terle — w ciągu 6 tygodni 233 uczestników — razem harcerzodni — 10290.

Drużyny starszoharcerskie. Referat druha Giertycha W czasie bardzo żywej dyskusji wysuwano parę projektów reorganizacji Starszego Harcerstwa.

Opinje Komendantów w sprawie stopni instruktorskich (podamy obszernie w następnym numerze).

Przysposobienie Wojskowe w Harcerstwie referuje dh. A. Heidrich. W swem przemówieniu informuje o dotychczasowym stanie P. W. oraz przedstawia program pracy na rok 1926/27.

GŁOSY I ECHA

W związku z artykułem „O nasze jutro".

Niejednokrotnie już podnoszono sprawę usunięcia się Z.H.P. od życia narodowego i płynących stąd dla organizacji szkód. Żadna organizacja, a do tego mająca jak Harcerstwo charakter wybitnie wychowawczy, nie powinna pewnych aktualnych i żywotnych w narodzie spraw pomijać milczeniem, o ile chce swój rozwój, a zatem i byt, na racjonalnych oprzeć zasadach.

Harcerstwo uczy, że życie jest ciągłem ścieraniem się przyczyn i skutków, — ciągłą walką.

Każdy harcerz ma obowiązek niesienia pracy i pomocy świętej sprawie Narodu, ale w zaciętej i nieustannej walce mało jest mieć otwartą przyłbicę; trzeba do tego mieć i nieprzysłonięte oczy. Ślepy bowiem i z otwartą przyłbicą nie zrobi użytku z miecza.

Przytaczam, dosłownie tłumaczone z rosyjskiego, prawo i przyrzeczenie pionierow bolszewickich (komunizm i bolszewizm są synonimami), i mam nadzieję, iż niejednemu niedowiarkowi niebezpieczeństwa czerwonego zasłona z oczu spadnie, a porzuciwszy zasadę nie wtrącania się w „politykę" (życie Narodu) Harcerstwa, zaciągnie się pod sztandary agresywniejszego życia w Z.H.P.

Prawo pionierskie:

1) Pionier wiernie służy sprawie robotniczej klasy i ideom Lenina.

2) Pionier jest młodszym bratem komunisty.

3) Pionier jest towarzyszem pionierów, robotników, chłopów i młodzieży całego świata.

4) Pionier organizuje otoczenie dzieci, bierze udział w życiu ogółu.

5) Pionier dąży do poznania. Wiedza i umiejętność — są to siły w walce za sprawę robotniczą.

A oto są słowa przysięgi pioniera bolszewickiego:

„Ja, pionier S.S.S.R. w obecności towarzyszy solennie przysięgam, że:

1) będę obstawał przy sprawie robotniczej klasy w walce jej o wyzwolenie robotników i chłopów całego świata;

2) będę sumiennie i bezwzględnie postępować według idei Lenina, prawa i obowiązków pioniera.

Na VII Ogólno-związkowym zjeździe Rad Radzieckich, towarzysz Ryków, wyrocznia bolszewizmu, podkreślając wielkie znaczenie „skautingu" dla sprawy bolszewizmu, tak zcharakteryzował skauting bolszewicki:

„Pionier jest zespolony z ruchem robotniczo-włościańskim; stanowi bowiem **kadry armji czerwonej**".

Znamy swoje, ale dobrze jest poznać i cudze.

Widzimy jaki jest „skauting" bolszewicki. Jasny jest cel — uproszczone działanie. Stoją na czele ludzie, którzy nie boją się powiedzieć czego chcą, a raz powiedziawszy, obstają przy swojem.

Wykażmy i my swą żywotność, niech nas nie charakteryzuje niemoc czynu, niech raz wytknięty cel znajdzie ludzi i środki do urzeczywistnienia. Tam, gdzie się posiało czyste ziarno, piękne będą zbiory. Prawo nasze apoteozuje pracę dla Rzeczypospolitej, a więc bez obawy i lęku spełnijmy swój obowiązek.

Grek.

Wydawca: Naczelnictwo Z. H. P. w osobie Stanisława SEDLACZKA, Warszawa, Aleja Ujazdowska 37 m. 12. Tel. 266-85
Redaktor: Stanisław SEDLACZEK, **Sekretarz Redakcji:** Eugenjusz RYSZKOWSKI.
Nakład i Administracja: Warszawa, Traugutta 2. Centralna Komisja Dostaw Harcerskich. Tel. 145-54. Konto P. K. O. 536.

DRUŻYNA KORESPONDENCYJNA. ZBIERACZY WYDAWNICTW.

Dhowi Matuszczakowi z Krotoszyna — dziękuję za Nr. 17 Wiadom. Skaut.

Zgłosił się: dh. ph. St. Hibl, Lwów:

Zaofiarowuje: Skaut (lwowski) II-1912 — 17, 18, 19; II-1913-12; III-1913 — 5; VI-1918 — 16, 17, 18.

Poszukuje: Harcmistrz 1924, komplet.

Przy zaofiarowaniach pożądane podawanie ceny.

Dhowi M. Kazimierowiczowi. Pomóc mogę, tylko ogłaszając Waszą prośbę, co czynię:

Druhny i druhowie, chcący dopomóc do zebrania **Antologji Poezji Harcerskiej** proszeni są o porozumienie się z dh. M. Kazimierowiczem, Włodzimierz Wołyński, Państw. Zarząd Drogowy.

„Organizacja Harcerstwa", zgłoszenia prenumeratorów i opłata wpływają, ale dość powoli. Narzekacie na wyczerpanie druków organizacyjnych — pomóżcie do usunięcia przyczyn tych narzekań. Zamówienia nadsyłać, z dołączonemi conajmniej 2 zł., pod adresem: Warszawa, Al. Ujazdowska 37-12, Wydawn. „Organizacja Z. H. P."

Okazja sprowadzenia literatury angielskiej. W połowie grudnia G.K.M. zamierza wysłać pieniądze do Anglji na książki. Druhowie, którzyby się chcieli przyłączyć, mogą złożyć pieniądze w złotych u sekretarza redakcji „Harcmistrza", z którym winni się w tej sprawie osobiście porozumieć.

Zjazd drużynowych żeńsk. Chor.. Warszawskiej. W dniach 31.X i 1.X, odbył się w Warszawie zjazd drużynowych Chorągwi Warszawskiej żeńskiej. Zjazd był bardzo liczny. Na program złożyło się: pokazowa zbiórka drużyny w Pruszkowie i parę gawęd dyskusyjnych (o próbach, o pracy społecznej).

Na części zjazdu obecną była Naczelniczka G. K. Ż. h. J. Falkowska, dh ph Wł. Martynowiczówna, która prowadziła gawędę o próbach, oraz dh Olga Małkowska, która opowiadała o Dworku Cisowym.

Kurs dla zastępowych i drużynowych gromad zuchów. Dnia 20.XI rozpoczął się w Żeńskiej Chorągwi Stołecznej kurs dla kierowniczek pracy z Zuchami. Kurs prowadzi ph. J. Zwolakowska, ph. J. Zienkiewiczówna. Po ukończeniu kursu wydany zostanie skrypt wygłoszonych referatów.

Odprawa Instruktorów i Komendantów Hufców i Chorągwi Warszawskiej odbyła się w Warszawie dnia 31.X b. r. z następującym porządkiem dziennym:

1. Regulamin hufców na terenie Chorągwi Warszawskiej (pd. W. Klimaszewski);
2. Organizacja drużyn na terenie szkół powszechnych (ph. J. Jarnuszkiewicz):
3. Bolszewizm wśród młodzieży (h. H. Glass);
4. Współpraca instruktorów z Komendą Chorągwi (ph. W. Błaszczyk).

Na odprawę przybyło 20 druhów. Wysoki poziom obrad jak również duże zainteresowanie się poruszonemi tematami, stwierdziły, iż należy ją częściej urządzać.

2-ga Konferencja Instruktorska Chorągwi Warszawskiej odbyła się dnia 1 listopada r. b., w której brali udział wszyscy instruktorzy od przybocznych w zwyż.

Odprawa drużynowych i hufcowych Chorągwi Brzeskiej W niedzielę 14 b. m., odbył się w Kobryniu Zjazd drużynowych i hufcowych. Omawiano: 1) akcję letnią drużyn w r. 1926 i 1927, 2) organizację Hufców Przysposobienia Wojskowego, 3) organizację drużyn starszoharcerskich, 4) gospodarkę finansową drużyn, 5) plan pracy na przyszłość. Po odprawie Drużyna żeńska Kobryńska z I męską zorganizowały wieczornicę i przyjęcie dla uczestników zjazdu.

Odprawa Chorągwi Białostockiej. — W dniu 31 października i 1 listopada b. r. w Białymstoku odbyła się odprawa instr. Chorągwi. Zjazd, jak na miejscowe warunki, dosyć liczny, bo udział w odprawie wzięło z górą 50 druhów, ze wszystkich środowisk woj. Białostockiego.

Z ramienia Głównej Kwatery Męskiej byli ob. ph. Wyrzykowski przod. A. Czapliński.

W pierwszym dniu odprawy szarż jako delegat DOK. III. wziął udział w odprawie dh. phm. por. Józef Skwarnicki.

Krótkie sprawozdania dhów drużynowych dały możność zorjentowania się jak niejednolita jest praca na terenie Chorągwi i na jak różnym poziomie stoją drużyny w poszczególnych środowiskach — obok drużyn wybitnie aktywnych, drużyny tytularne i... papierowe.

Program pracy na rok 1926-27 uwzględnia: — przygotowanie sił kierowniczych kursów instruktorskich, reorganizację drużyn, Kół Przyjaciół Harcerstwa. Wieczornica, urządzona staraniem hufca białostockiego, zbliżyła towarzysko i przypomniała niejedną miłą chwilę, spędzoną w obozie.

Drugi dzień poświęcony był referatom: „O cele pracy harcerskiej"; „System zastępowy i rola zastępowego w drużynie"

Ogólne wrażenie z odprawy — dodatnie. Przekreśliliśmy to, co w przeszłości było „brzydkie", rozpoczynamy okres nowy, okres **czynu harcerskiego.**

Następna odrawa odbędzie się w czasie Świąt Bożego Narodzenia, prawdopodobnie w Suwałkach.

Odprawa hufcowych i drużynowych Chorągwi Radomskiej, odbyła się w Kamiennej — Skarżysko w dniu 20 i 21 listopada w odprawie brali udział hufcowi i drużynowi z 11 środowisk, w ogólnej liczbie przeszło pięćdziesięciu osób. Odprawa rozpoczęła się nabożeństwem w miejscowym kościele i defiladą. Na porządku dziennym między innemi były sprawozdania z pracy drużyn i hufców oraz programy pracy, program pracy K. Ch. i dwa referaty: „O cel pracy harcerskiej", dh. ph. Czapliński z GKM. i „O ideologji harcerskiej", dh. ks. Kapusta. Nastrój na odprawie b. miły, serdeczny i poważny. Wyniki obrad będą miały duże znaczenie dla rozwoju pracy harc. na terenie Chorągwi Radomskiej.

Skauci polscy u prezydenta Masaryka. Dn. 15 listopada b. r., prezydent republiki Massaryk przyjął ekspedycję harcerzy polskich, odbywających podróż naokoło świata w obecności polskiego charge d'affaires Karszo-Siedleckiego. Prezydent uprzejmie wypytywał się o szczegóły podróży oraz rozwój harcerstwa polskiego.

Hołd Chopinowi. Dn. 14.XI odbyło się w Warszawie uroczyste odsłonięcie pomnika Fryderyka Chopina, wyrzeźbionego przez artystę-rzeźbiarza Wacława Szymanowskiego, a umieszczonego w parku Łazienkowskim obok Belwederu.

Ś. p. Marjan Dubiecki. Zmarł zasłużony historyk literatury polskiej, sybirak, ostatni członek rządu narodowego 1863 r. towarzysz dyktatora Trauguta ś. p. Marjan Dubiecki.

Zmarły urodził się w r. 1838. Studja wyższe odbywał w Charkowie i Kijowie. Był czas jakiś nauczycielem języka i literatury polskiej w Równem. Prześladowany przez Moskali w r. 1861, zostaje wywieziony do Wiatki, a następnie do Tambowa. W 1862 r. wraca na Wołyń, skąd przybywa do Warszawy jako delegat organizacji przedpowstaniowej. Przebywa przy boku Traugutta do chwili jego uwięzienia. W Warszawie wykładał w I i III gimnazjum. Skazany na śmierć wespół z 5-ciu innymi członkami rządu narodowego, unika śmierci, lecz zostaje wywieziony na Syberję. Po odbyciu katorgi, jest osiedleńcem w Irkucku.

Od 1882 r. . po powrocie do kraju, osiedla się w Krakowie. Pisze dzieła historyczne, których zostawił dorobek znaczny.

Cześć jego pamięci!

Dwudziestolecie Macierzy Szkolnej. W dn. 30 i 31.X odbył się w Warszawie zjazd Jubileuszowy P. Macierzy Szkolnej, ropoczęty uroczystą Akademją w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i przedstawicieli wielu stowarzyszeń

organizacyj oraz delegatów ogniw Macierzy. W imieniu Z. H. P. przemawiał przewodniczący dh J. Karśnicki.

Polska Macierz Szkolna prowadziła w 1925 roku: 539 bibljotek, 307 Kursów dla Dorosłych, 10 Uniwersytetów Ludowych, na których uczyło się 6.392 osób. Zorganizowała: 1062 wykładów, 488 obchodów i przedstawień, na których było 110.126 osób. Instruktorjat Oświaty pozaszkolnej, który urządził: 34 Kursów Metodycznych dla 7.660 działaczy oświatowych. Poradnię dla samouków, która udzieliła 952 porad. Wypożyczyła Oświatowcom 104 latarń, 18.062 przezroczy i 42 kompletów filmowych.

Według danych tymczasowych, zebranych na podstawie spisu ludności w roku 1921, — Polska posiadała 6,581.307 analfabetów, licząc od 10 lat wzwyż, to znaczy, że prawie co piąty mieszkaniec Polski nie umie ani czytać ani pisać.

Hańbiąca ta cyfra winna być dla każdego Polaka ostrzeżeniem, a zarazem przypomnieniem o konieczności czynnego współdziałania wszystkich obywateli Rzeczypospolitej z Polską Macierzą Szkolną w walce z ciemnotą.

Z WYDAWNICTW

„Harcerz“ tygodnik młodzieży harcerskiej ukazuje się z każdym tygodniem w coraz piękniejszych szatach i z coraz bardziej zajmującą treścią. Ostatnie numery tego ze wszech miar miłego i cennego pisma zawierają prócz zawsze różnych i ważnych artykułów wstępnych, niemniej zajmujące obrazki z życia drużyn, a także wskazówki zasadnicze z dziedziny techniki harcerskiej. Kronika naszego życia i wesołe żarty dopełniają miłej całości. „Harcerz“ powinien zyskać sobie tysiące prenumeratorów wśród naszej żeńskiej i męskiej młodzieży.

„Wyd. „Polska-Inwalidom“. Ukazał się Nr. 2 po dłuższej przerwie spowodowanej ciężkiemi warunkami wydawniczemi. Ciekawe materjały sprawozdawcze z działalności istniejących dziś inwalidzkich warsztatów pracy.

„Przegląd Strzelecki i Łuczniczy“. Ukazał się numer 3 o nader urozmaiconej i żywej treści.

„Wychowanie fizyczne“ — kwartalnik poświęcony higjenie szkolnej, kształceniu cielesnemu w domu, szkole, armji i stowarzyszeniach, red. nacz. Prof. Uniwers. E. **Piasecki**, Poznań 3. Chełmońskiego 20. Opuścił prasę nr. 4 rocznika VII, który zawiera m. in. artykuły Dra T. Drabczyka o rozwoju fizycznym abiturjentów gimnazjalnych, prof. **Radlewskiego** o epidemji szkarlatyny, kpt. **Jungrawa** o wych. fiz. i sporcie w Finlandji, por. **Ciepielowskiego** o pięcioleciu Centr. Szk. Gimn. i Sport. w Poznaniu, kapt. **Barana** o sporcie polskim, dalej oceny nowych książek polskich i obcych, streszczenia, sprawozdania z towarzystw, instytucyj i zjazdów, z ruchu ćwiczebnego, ustawy, rozporządzenia i przepisy, notatki bibljograficzne, na mównicy, kronika.

„Jamboree“, skautowy kwartalnik międzynarodowy, wydawany przez Biuro Międz. w Londynie po francusku i angielsku, zeszyt Nr 24, październik 1926 zawiera kompletne sprawozdanie z IV konferencji w Kandersteg.

Mamy tu nietylko najważniejsze, niemal wszystkie, referaty, ale i przemówienia: Skauta Naczelnego otwierające konferencję i na jej zamknięcie; Prezydenta Szwajcarji na bankiecie w Interlaken oraz odpowiedź Baden-Powella. Przytoczono także in extenso listy i depesze przedstawicieli rządów, m. inn. polskiego ministerstwa spraw zagranicznych.

Cena 6 pensów, sprowadzić można przez dział zagraniczny Naczelnictwa. **S.**

Ważne zadanie nauczycielstwa pols., wydawn. Zw. Naucz. Abstynentów w Poznaniu, Nr 1, z przedmową kuratora, dha B. Chrzanowskiego, zawiera odezwę do naucz. pol. w sprawie walki z alkoholizmem młodzieży, artykuły: O potrzebie i zadaniach Zw. Naucz. Abst.; Ujemny wpływ alkoholizmu na energję i wolę jednostki i społecz.: Bezwzględna wstrzemięźliwość czy umiarkowanie; Szkoła i nauczycielstwo zagraniczne w walce z alkoholizmem. Przestroga ks. Piotra Skargi. Na końcu: statut Zw. Naucz. Abst.

Ratujmy młodzież, tego samego wydawn. Nr 2; pod hasłem Szczepanowskiego: „Odstrychnijmy się od trędowatych, nikczemnych lub obojętnych, a skupmy się w grona bijące jednem sercem i zdążające do jednego celu!“, zasługuje na uwagę wszelkich wychowawców, a więc i starszyzny harc. „Młodzież nasza, idąc śladem dorosłych, weszła na drogę grubego materjalizmu, zmysłowości i samolubstwa... 65% dzieci szkolnych używa alkoholu, a 70% z nich używa wódki. Doszło do tego, że w większych miastach uczniowie przychodzą rano do szkoły w stanie nietrzeźwym“. W małem mieście przeprowadzono w jednej szkole 26.X.1925 ankietę bezimienną, odnoszącą się do 25 t. m. niedzieli. Wyniki: „Wódkę w domu piło chłopców 60, piwo 56, wino 15, wódkę i piwo 11, wódkę i wino 6, piwo i wino 19, razem 177; papierosy paliło 92, w kinie było 162, w kościele nie było 91, pijanych było 31“...

„Liczenie na umiarkowanie w piciu jest ułudą, gdyż potęga alkoholu jest tak silna, że ani genjusz, ani miłość, nie jest zabezpieczeniem przed niewolą pijaństwa“.

...„idzie o walkę, o ciężką walkę z wiekowemi przesądami, a bez głębokiego przejęcia się i energicznej organizacji, żadna idea nie zwyciężyła.

...„niechaj nikt nie myśli, że można zwalczać skutecznie alkoholizm wśród młodzieży nie będąc abstynentem. To złudzenie“.

...„niechaj nikt nie mówi, że będąc umiarkowanym i pewnym siebie, nie potrzebuje zwalczać alkoholizmu, to egoizm“.

...„tylko gruntowna znajomość sprawy przysparza jej rzecznikom autorytetu, pewności siebie i siły argumentacji, tego prawdziwego, a przedewszystkiem trwałego zapału, który pozwala zwalczać trudności, udziela się otoczeniu i porywa je“. (Z artyk. naucz. gimn. A. Seelieba).

„W jaki sposób obudzić zainteresowanie wśród dzieci podczas wykładu o alkoholiźmie“; „Wpływ abstynencji na duszę dziecka“; „Abstynencja dorosłych jako warunek konieczny w pracy wychowawczej“ (z kongresu w Dorpacie).

Prócz powyższych wyszły jeszcze świeżo broszury: R. Dediowa: 1) STANOWISKO KOBIETY W WALCE Z ALKOHOLIZMEM; 2) ST. SZCZEPANOWSKI A RUCH ABSTYNENCKI; 3) X. T. Gałdyński, ALKOHOLIZM, A ŻYCIE GOSPODARCZE; 4) A. Niesiołowski, PRAWDA O PROHIBICJI AMERYKAŃSKIEJ; 5) X. St. Kowalczyk, BŁOGOSŁAWIEŃSTWO PROHIBICJI DLA STANU ROBOTNICZEGO W AMERYCE; 6) tenże — ZADANIE MATKI W WALCE Z ALKOHOLIZMEM; 7) X. K. Niesiołowski, MIŁOŚĆ OJCZYZNY — A WALKA O TRZEŹWOŹĆ NARODU; 8) tenże — CZEM ZASTĄPIĆ AKOHOL W ŻYCIU JEDNOSTKI I NARODU.

Powrócimy jeszcze do tych broszur.

Powinny one znaleźć się w każdej bibliotece harcerskiej, a drużyny i koła starszych i starych harcerzy mają świeży, ważny materjał do dyskusji. **St. S.**

Wydawca: Naczelnictwo Z. H. P. w osobie Stanisława SEDLACZKA, Warszawa, Aleja Ujazdowska 37 m. 12. Telefon 266-85.
Redaktor: Stanisław SEDLACZEK, **Sekretarz Redakcji:** Eugenjusz RYSZKOWSKI.
Nakład i Admistracja: Warszawa, Traugutta 2. Centralna Komisja Dostaw Harcerskich. Telefon 145-54. Konto P. K. O. 536.

Drukarnia Ministerstwa Spraw Wojskowych Przejazd 10.